

Inleiding

Zoals u van ons gewend bent doen wij in de najaarsnota een prognose van het resultaat van het lopende begrotingsjaar. Dit doen wij zowel voor de haalbaarheid van onze ambities als voor de financiën. De najaarsnota biedt u daarmee mogelijkheden om uw controlerende rol in te vullen. Dit jaar krijgt u voor het eerst uitgebreid inzicht in de voortgang van de doelstellingen van de programma's via deze najaarsnota. Met ingang van 2016 is de voortgangsinformatie van de lopende begroting niet langer opgenomen in de perspectiefnota, maar zichtbaar gemaakt met behulp van een afzonderlijke "hoofdpijnenrapportage".

Voor de uitvoering van de begroting geldt dat het grootste deel van de activiteiten op koers ligt. In de afzonderlijke programma's is per doelstelling en resultaat de actuele stand van zaken weergegeven. Op basis van de tot op heden geleverde inspanningen denken wij 73% van de doelstellingen voor 2016 te realiseren. Voor de overige 27% geldt dat er aandacht vereist is, problemen zijn, maar ook dat de normen niet meetbaar zijn of er geen gegevens bekend zijn. Om de meetbaarheid te verbeteren, is aandacht vereist voor het scherper formuleren van doelen en normen in de toekomst.

Naast de prognose op de realisatie van beleid geven we op basis van de huidige inzichten tevens een prognose van het financieel jaarresultaat 2016. Deze najaarsnota sluit met een positief saldo van € 1.279.000. Dit is onder andere het gevolg van een toegekende rijksbijdrage van € 1.175.000 voor uitgaven WWB. Als we alle voorziene "plussen" en "minnen" voor nu onder elkaar zetten in combinatie met het in de perspectiefnota al geschetste positieve saldo van € 2.305.000 dan koersen we af op een positief jaarresultaat van bijna € 3.600.000.

De belangrijkste verklaringen voor het saldo 2016 zijn:

Positief	€ x 1.000	Negatief	€ x 1.000
Verkiezingen	60,0	Onkruidbestrijding	120,0
Veiligheidsregio 2015	87,0	Bestemmingsplannen	113,0
Verkoop Onroerend goed	195,0	Planschade	93,0
Pilot Jeugdzorg	58,5	Minimabeleid	200,0
Algemene voorzieningen	150,0	Ziektekosten raad en college / Dotatie voorziening wachtgeld college	530,0
Rijksbijdrage WWB vangnet	217,0	Eeserwold	PM
Rijksbijdrage WWB 2011 a.g.v. bezwaar	1.175,0	Dotatie voorziening pensioen bestuurders	PM
Dividend ROVA	54,0	Opbrengsten OZB	PM
Bedrijfsvoering 2016	340,0	Diversen	1,8
Totaal Positief	2.336,5	Totaal Negatief	1.057,8
Saldo Najaarsnota	1.278,7		

Jaarrekening 2015

Op pagina 22 van de jaarrekening 2015 wordt vermeld dat een bedrag van € 450.000 in de voorziening riolering is gestort, waarvan een bedrag van € 340.000 in 2016 benodigd is om baggerwerkzaamheden in Blokzijl, Kalenberg/Ossenzijl en de wijk Oostermeenthe uit te voeren. Ondanks dat bovenvermelde tekst nadrukkelijk is opgenomen is dit niet tot uitdrukking gekomen in het besluit. Wij stellen u voor dit besluit alsnog te nemen.

Oktober 2016

Burgemeester en wethouders van Steenwijkerland,
de secretaris, de burgemeester,
Drs S.S. Weistra J.H. Bats

INLEIDING.....	1
1. TUSSENRAPPORTAGE BEGROTINGSNIVEAU	3
1.1 <i>Prognose realisatie doelstellingen programmabegroting.....</i>	<i>3</i>
1.2 <i>Overzicht afwijkende doelstellingen per programma .....</i>	<i>3</i>
1.3 <i>Financieel beeld.....</i>	<i>4</i>
2. NAJAARSNOTA 2016 PER PROGRAMMA.....	5
2.1 <i>Steenwijkerlanders voelen zich welkom.....</i>	<i>5</i>
2.2 <i>Steenwijkerlanders voelen zich thuis .....</i>	<i>9</i>
2.3 <i>Steenwijkerlanders doen het samen.....</i>	<i>22</i>
2.4 <i>Steenwijkerlanders zijn actief .....</i>	<i>31</i>
2.5 <i>Financiën en bedrijfsvoering.....</i>	<i>37</i>
3. BUDGETAANPASSINGEN NAJAARSNOTA 2016	45
3.1 <i>Budgetafwijkingen Najaarsnota 2016 .....</i>	<i>45</i>
3.2 <i>Financieel beeld 2016 na verwerking Najaarsnota .....</i>	<i>46</i>
4. TE NEMEN BESLUITEN:	47
BIJLAGE AFGESLOTEN INVESTERINGEN	48

1. Tussenrapportage begrotingsniveau

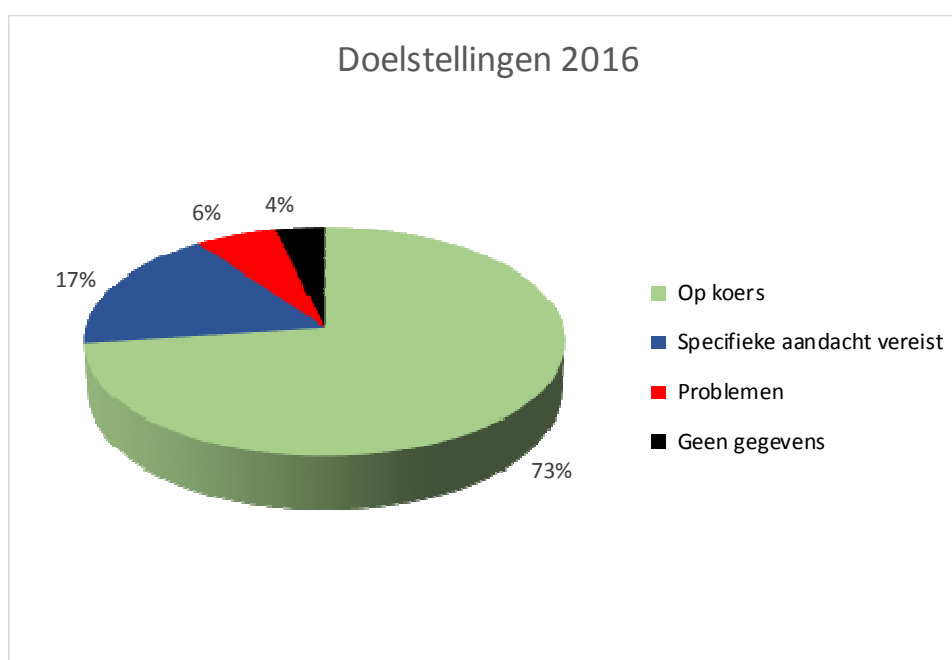
Dit hoofdstuk geeft een beeld van de voortgang van alle programma's gezamenlijk. Het bevat een prognose van de haalbaarheid van de doelstellingen uit de programma's. Aan de orde komen de belangrijkste afwijkingen ten opzichte van wat in de programmabegroting is afgesproken.

1.1 Prognose realisatie doelstellingen programmabegroting

De prognose van de realisatie van de programmadoelstellingen richt zich op de zogenaamde 'eerste w-vraag' in de begroting: 'wat willen we bereiken?'

Van de doelstellingen voor 2016 verwachten wij:

- 73% ook daadwerkelijk realiseren;
- dat voor 17% specifieke aandacht nodig is om realisatie dit jaar mogelijk te maken;
- dat voor 10% realisatie in dit jaar lastig wordt;

1.2 Overzicht afwijkende doelstellingen per programma

Hieronder volgt een overzicht van de afwijkingen.

	2016
● = op koers	
■ = specifieke aandacht vereist	
▲ = er zijn problemen	
X = geen gegevens bekend	
Steenwijkerlanders voelen zich welkom	
≥ 65% van onze inwoners vinden de informatie op onze site actueel en gemakkelijk vindbaar	■
Bij ≥ 40%) van de negatieve beschikkingen zoeken onze medewerkers persoonlijk contact	■
≥ 90% van de inwoner en ondernemer wordt binnen 2 werkdagen teruggebeld	▲
≥ 90% van de briefafhandeling vindt binnen 5 dagen plaats	▲
Steenwijkerlanders voelen zich thuis	
In 2020 wordt een volume aan nieuwe energie opgewekt ter grootte van het huishoudelijke energieverbruik binnen de gemeente	▲
Realisatie van 125 woningen per jaar	■
Toepassen gedifferentieerde welstand op basis van nieuwe welstandsnota	■

● = op koers	
■ = specifieke aandacht vereist	
▲ = er zijn problemen	
X = geen gegevens bekend	2016
<i>Inwoners zijn tevreden over sportvoorzieningen</i>	■
<i>Binnen 5 werkdagen zijn de meldingen openbare ruimte verholpen</i>	■
<i>Onze inwoners doen mee met Burgernet (> 20%)</i>	■
<i>PBW's zijn tevreden over de samenwerking met de gemeente (cijfer 7)</i>	X
Steenwijkerlanders doen het samen	
<i>Aantal laaggeletterden dat een taal cursus of een programma met een taalcoach heeft gevolgd (230)</i>	■
<i>Een nog nader te bepalen % inwoners mist geen hulp- of ondersteuningsaanbod in Steenwijkerland</i>	■
Steenwijkerlanders zijn actief	
<i>Revitalisering bedrijventerrein 2.0 (40% van de afspraken)</i>	■
<i>Plaatsen mensen met een arbeidsbeperking</i>	■
<i>Alle cliënten met een grote afstand tot de arbeidsmarkt verrichten naar vermogen een tegenprestatie</i>	■
<i>Toenamen van het aantal groene en blauwe diensten</i>	▲
Financiën en bedrijfsvoering	
<i>Uitvoering BGT efficiënt en robuust georganiseerd</i>	▲
<i>Rapportcijfer gemeentelijke organisatie van ≥ 6,5</i>	X
<i>Dynamische, plezierige en gezonde werkomgeving</i>	X ■
<i>Informatiebeveiligingsrisico's geminimaliseerd</i>	■

1.3 Financieel beeld

Een aantal van bovengenoemde ontwikkelingen heeft geleid tot wijzigingen in de begroting. Verder is de begroting gewijzigd door financiële ontwikkelingen en ontwikkelingen. In hoofdstuk 3 is een uitgebreide analyse van de financiële gevolgen van de najaarsnota opgenomen.

Financieel effect Perspectiefnota / Najaarsnota

Financieel beeld 2016: (bedragen x € 1.000)

Omschrijving	2016
Saldo Meerjarenbegroting	36,0
PPN	2.269,3
Begrotingssaldo na PPN 2016	2.305,3
Najaarsnota 2016	1.278,7
Begrotingssaldo na NJN	3.583,9

In paragraaf 3.1 is een uitgebreide toelichting opgenomen van de ontwikkelingen van de najaarsnota.

2. Najaarsnota 2016 per Programma

Per programma wordt een beeld gegeven van de voortgang op de (sub) doelstellingen uit de begroting 2016 -2019, inclusief financiële afwijkingen.

2.1 Steenwijkerlanders voelen zich welkom

Steenwijkerlanders voelen zich welkom

Prognoses:

- = op koers
- = specifieke aandacht vereist
- ▲ = er zijn problemen
- X = geen gegevens bekend

Inleiding (algemene doelstelling en stand van zaken bestuursprogramma)

In 2015 is de visie op dienstverlening vastgesteld door de raad. Diverse onderdelen in de visie zijn verder uitgewerkt. Zo wordt geëxperimenteerd op gebied van dienstverlening, door inwoners en ondernemers op te zoeken. Veel informatie opgehaald over de tevredenheid van onze inwoners en ondernemers op onze dienstverlening. We gebruiken diverse methodes om de beleving van onze inwoners en ondernemers te meten bijvoorbeeld; de klantcontactmonitor en het doen van klantreizen. Op deze wijze krijgen we direct feedback van de inwoners / ondernemers over de wijze waarop de dienst verlening plaatsvindt. We zijn blij dat de inwoners / ondernemers tevreden zijn. Op dit moment wordt de tevredenheid op gebied van klantcontact gemiddeld beoordeeld met een 7,6. We willen het meten van de tevredenheid met inwoners en/of ondernemers in de organisatie verder uitrollen. Het komende jaar kunnen we blijven leren en onze dienstverlening verbeteren aan de hand van nieuwe experimenten en de inzichten die we opdoen uit klanttevredenheidsonderzoeken. De digitale dienstverlening krijgt ook steeds meer vorm met E-formulieren en E-diensten. Onze inwoners / ondernemers weten het digitale kanaal ook goed te vinden.

Ambitie: Goed bereikbaar

Doelstelling: persoonlijk waar nodig, digitaal waar mogelijk

Stand van zaken beoogde subdoelstellingen uit de Programmabegroting 2016-2019

Subdoelen	Aanvangs jaar	Jaar van realisatie	Norm 2016	Prognose	Toelichting
Aanvragen gebeuren digitaal	2015	2018	-	●	

Doelstelling: heldere dienstverlening

Stand van zaken beoogde subdoelstellingen uit de Programmabegroting 2016-2019

Subdoelen	Aanvangs jaar	Jaar van realisatie	Norm 2016	Prognose	Toelichting
Onze inwoners vinden de informatie op onze site actueel en gemakkelijk vindbaar	2015	2018	≥65 %	■	Volop in ontwikkeling, zit een stijgende lijn in. Inmiddels is 35 % gerealiseerd, waar we precies op uitkomen is niet in te schatten.
Efficiënt en robuust georganiseerd KCC	2015	2018	Start inrichting gezamenlijk KCC telefonie met Zwartewaterland	●	

Ambitie: Prettig contact**Doelstelling: goed gastheerschap**

Stand van zaken beoogde subdoelstellingen uit de Programmabegroting 2016-2019

Subdoelen	Aanvangs jaar	Jaar van realisatie	Norm 2016	Prog nose	Toelichting
Inwoners en ondernemers zijn tevreden over de dienstverlening van onze gemeente met betrekking tot burgerzaken	2015	2018	Toetsen d.m.v. een KCM en de Omnibus enquête.	●	
Bij negatieve beschikkingen zoeken onze medewerkers persoonlijk contact (bv. weigering bouwvergunning, verzoek om handhaving, afwijzing WMO)	2015	2018	≥40%	■	Momenteel kunnen we het exacte percentage niet melden, wordt nog onvoldoende gemeten. Steeds vaker vindt persoonlijk contact plaats.

Doelstelling: passend contact met een ieder

Stand van zaken beoogde subdoelstellingen uit de Programmabegroting 2016-2019

Subdoelen	Aanvangs jaar	Jaar van realisatie	Norm 2016	Prog nose	Toelichting
Jaarlijkse relatieve toename van het aantal mediation-trajecten ten opzichte van het aantal conflicten (in wording) tussen burger en gemeente.	2015	2018	+5%	●	

Ambitie: Gemakkelijk en duidelijk**Doelstelling: actief communiceren**

Geen subdoelstellingen geformuleerd

Doelstelling: duidelijk en tijdig antwoord op vragen

Stand van zaken beoogde subdoelstellingen uit de Programmabegroting 2016-2019

Subdoelen	Aanvangs jaar	Jaar van realisatie	Norm 2016	Prog nose	Toelichting
De inwoner en ondernemer wordt binnen 2 werkdagen teruggebeld	2015	2018	≥90%	▲	We kunnen het exacte percentage niet melden omdat het niet voldoende wordt gemeten. De implementatie van het systeem om te meten is nog niet gerealiseerd.
Briefafhandeling vindt plaats binnen 5 werkdagen	2015	2018	≥90%	▲	81,4 % wordt binnen 2 werkdagen in behandeling genomen. 94,4 % van de afgehandelde zaken vindt plaats binnen de wettelijk gestelde termijn. Deze termijn is afhankelijk van het soort brief en dit kan variëren tussen 4 en 365 dagen..

Doelstelling; status vraag inwoner en ondernemer bekend

Stand van zaken beoogde subdoelstellingen uit de Programmabegroting 2016-2019

Subdoelen	Aanvangs jaar	Jaar van realisatie	Norm 2016	Prognose	Toelichting
Inwoners hebben via Mijn overheid.nl inzicht in hun contacten met de gemeente	2015	2018	De digitale toegang tot zaken in het zaaksysteem is geregeld via Mijn overheid. Telefonisch contact met de gemeente is vastgelegd en digitaal inzichtelijk gemaakt.	●	

Projecten/ investeringen Programmabegroting 2016-2019

Stand van zaken projecten/investeringen Programmabegroting 2016-2019 > € 50.000				
Omschrijving project/investering	Wordt de planning gehaald?	Wordt project/ investering uitgevoerd volgens het laatst vastgestelde projectplan?	Worden middelen ingezet overeenkomstig het laatst vastgestelde projectplan?	Is de investering/ het project gereed?
Bekostiging onderzoek en uitvoeren ruiming Conventionele Explosieven	▲	●	●	De aanbestedingen iets vertraagd. De uitvoering zal langer doorlopen.
Implementatie burgerzaaksysteem	■ Momenteel marktverkenning, daarna meer bekend	■ Momenteel marktverkenning, daarna meer bekend	■ Momenteel marktverkenning, daarna meer bekend	Nee

Nadere wijzigingen

Hieronder zijn financiële mutaties vermeld die niet in de programmabegroting zijn opgenomen en geen gevolg zijn van beleidsmatige keuzes..

Financiële mutatie nr. : 1 Verkiezingen	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	Op het budget voor verkiezingen ontstaat een overschot.
Wat zijn de oorzaken?	In de begroting wordt rekening gehouden met gemiddeld 1 verkiezing per jaar. Voor het organiseren van het referendum zijn aparte gelden van het Rijk ontvangen
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van de (sub)doelstellingen?	Niet van toepassing
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	Er ontstaat een overschot van € 60.000 op het budget voor verkiezingen.
Welke maatregelen stellen we voor?	Het aanpassen van de begroting.
Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	Geen

Actualiteiten en risico's met betrekking tot dit programma

Actualiteiten:

De digitale dienstverlening wordt steeds belangrijker. Inmiddels zijn diverse e-diensten vormgegeven en hier maken onze inwoners en ondernemers inmiddels gebruik van. Digitalisering en digitale dienstverlening gaat de komende jaren door. Dit moet goed worden ingericht in de organisatie (digitaal archief, zaalsysteem etc.) en dit biedt ook meer mogelijkheden voor de organisatie om inzicht te krijgen, omdat je informatie aan elkaar kunt koppelen.

In de verbetering van de dienstverlening richten wij ons steeds meer op de klantbeleving en klanttevredenheid. De klantbeleving wordt in kaart gebracht middels klantreizen. Daar komen thema's uit die voor onze inwoners en ondernemers van belang zijn en vervolgens worden gemeten middels de klantcontactmonitor. We zijn begonnen met de meer eenvoudige klantprocessen. De meer complexe worden ook in kaart gebracht. Onder andere in het kader van de ontwikkeling en uitwerking van de Omgevingswet speelt dit een grote rol. De beveiliging van gegevens, met name privacy gevoelige informatie is ook een belangrijk aandachtspunt. Dit zal veel vragen van de overheid en de gemeentelijke organisatie. Daarop zullen wij ons verder voorbereiden.

Risico's:

De komst van de omgevingsdienst (OD) heeft gevolgen voor de ICT. Binnen de OD is gekozen voor een backoffice systeem. Het was de bedoeling met ingang van 1-1-2016 gebruik te kunnen maken van het systeem. Dat wordt nu 1-1-2018. Dat heeft financiële consequenties voor onze organisatie. Uitsluiting van het systeem dat wij gebruiken, is nog niet mogelijk. Dat zal op z'n vroegst 1-1-2020 worden. Dit betekent derhalve dubbele kosten voor een bepaalde periode.

2.2 Steenwijkerlanders voelen zich thuis

Steenwijkerlanders voelen zich thuis

Prognoses:

● = op koers

■ = specifieke aandacht vereist

▲ = er zijn problemen

X = geen gegevens bekend

Inleiding

We vinden het belangrijk dat onze inwoners zich thuis voelen in hun leefomgeving. Een aantrekkelijke, vitale en veilige woonomgeving draagt daaraan bij. Evenals een goede en duurzame woning. Samen werken aan een schone, hele en veilige openbare ruimte is ons motto. Ook wordt het steeds belangrijker om goed contact te hebben met de buurt, elkaar te ontmoeten en te helpen als dat nodig is. Wij leveren hiervoor de randvoorwaarden, maar geven graag mét onze inwoners kleur en levendigheid aan de openbare ruimte. Met dit programma zijn we op koers. De tevredenheid van onze inwoners stijgt.

Ambitie: Passend en betaalbaar wonen voor iedereen

Doelstelling: duurzaamheid centraal

Stand van zaken beoogde subdoelstellingen uit de Programmabegroting 2016-2019

Subdoelen	Aanvangs- jaar	Jaar van realisatie	Norm 2016	Prognose	Toelichting
In 2020 wordt een volume aan nieuwe energie opgewekt ter grootte van het huishoudelijke energiegebruik binnen de gemeente.	2015	2020	7%	▲	Op basis van indicatieve berekeningen is de score ongeveer 1%. Dit is inclusief de aanwezige PV panelen op huizen. Gecombineerd met bijvoorbeeld de aanwezige biovergister komt de gemeente op indicatief 2% in 2016.

Doelstelling: woonpromotie gericht op doelgroepen

Stand van zaken beoogde subdoelstellingen uit de Programmabegroting 2016-2019

Subdoelen	Aanvangs- jaar	Jaar van realisatie	Norm 2016	Prognose	Toelichting
Stijging CPO (collectief particulier opdrachtgeverschap) naar 2 per jaar	2015	2018	2	●	
Verkoop gemeentekavels ten behoeve van zelfbouwers	2015	2018	40 kavels	●	

Doelstelling: woonprogramma op maat

Stand van zaken beoogde subdoelstellingen uit de Programmabegroting 2016-2019

Subdoelen	Aanvangs-jaar	Jaar van realisatie	Norm 2016	Prognose	Toelichting
Stabilisatie van het aantal sociale huurwoningen als saldo van verkoop, sloop en nieuwbouw.	2015	2018	4.900 huurwoningen	●	
Realisatie 125 woningen per jaar	2015	2015	125	■	De verwachting voor 2016 is dat er ruim 100 nieuwe woningen worden gebouwd.

Doelstelling: lokale vraag centraal

Stand van zaken beoogde subdoelstellingen uit de Programmabegroting 2016-2019

Subdoelen	Aanvangs-jaar	Jaar van realisatie	Norm 2016	Prognose	Toelichting
Toepassen gedifferentieerde welstand op basis van nieuwe welstandsnota.	2015	2016	Welstandsnota vastgesteld met toepassing gedifferentieerde welstand	■	Inclusief alle inspraak en afstemming met Omgevingsvisie en Omgevingsplan is vaststelling voorzien in het eerste kwartaal van 2017

Ambitie: gastvrije en betaalbare plaatsen**Doelstelling: goed uitgeruste sportaccommodaties**

Stand van zaken beoogde subdoelstellingen uit de Programmabegroting 2016-2019

Subdoelen	Aanvangs-jaar	Jaar van realisatie	Norm 2016	Prognose	Toelichting
Onze inwoners zijn tevreden over de sportvoorzieningen	2015	2018	≥82%	■	Er is in de winter en het voorjaar van 2016 veel wateroverlast ervaren op de sportvelden. In de zomer van 2016 is gestart met het verbeteren van de waterhuishouding van de velden.
Toename opgewaardeerde sportaccommodaties (NOC*NSF)	2015	2017	2	●	

Doelstelling: functionele maatschappelijke gebouwen

Stand van zaken beoogde subdoelstellingen uit de Programmabegroting 2016-2019

Subdoelen	Aanvangs-jaar	Jaar van realisatie	Norm 2016	Prognose	Toelichting
Duurzame exploitatie maatschappelijk vastgoed (waaronder MFC's)	2016	2018	Nader in te vullen o.b.v. beleidsplan	●	
Herbestemming leegstaand maatschappelijk vastgoed	2015	2017	30 %	●	

Ambitie: Thuis in de openbare ruimte

Doelstelling: Goed afgestemd onderhoudsniveau van de openbare ruimte

Stand van zaken beoogde subdoelstellingen uit de Programmabegroting 2016-2019

Subdoelen	Aanvangs-jaar	Jaar van realisatie	Norm 2016	Prognose	Toelichting
Onze inwoners zijn tevreden over de afhandeling van de Meldingen Openbare Ruimte (MOR)	2015	2018	≥6,5	●	
Binnen 5 werkdagen zijn de Meldingen Openbare Ruimte verholpen	2015	2018	75%	■	In de eerste helft van 2016 is ruim 65% van alle meldingen binnen 5 werkdagen verholpen. Dit is een stijging ten opzichte van 2015 (60%).
Toename aantal burgerschouwers	2015	2018	>34	●	
Onze inwoners zijn tevreden over het schoonhouden van de buurt	2015	2018	≥51%	●	
De overlast van rommel op straat neemt af	2015	2018	<26%	●	

Doelstelling: duurzaam beheer van de openbare ruimte

Stand van zaken beoogde subdoelstellingen uit de Programmabegroting 2016-2019

Subdoelen	Aanvangs-jaar	Jaar van realisatie	Norm 2016	Prognose	Toelichting
Terugdringen energieverbruik openbare verlichting	2015	2018	Volgt uit monitoring	●	
Bewonersbetrokkenheid bij					

inrichting/onderhoud groen in de buurt (projecten per jaar)	2015	2018	2	●	
Uitbreiding aandeel social return bij werkzaamheden in de openbare ruimte	2015	2018	Stijging t.o.v. monitoring	●	

Doelstelling: aantrekkelijke en streekeigen openbare ruimte

Stand van zaken beoogde subdoelstellingen uit de Programmabegroting 2016-2019

Subdoelen	Aanvangs-jaar	Jaar van realisatie	Norm 2016	Prognose	Toelichting
Onze inwoners zijn tevreden over de speelmogelijkheden voor kinderen	2015	2018	≥64%	●	
Onze inwoners zijn tevreden over de groenvoorzieningen in de gemeente	2015	2018	≥57%	●	
Inwoners zijn tevreden over de mogelijkheden van de gemeentelijke begraafplaatsen	2015	2018	74%	●	

Ambitie: Veiligheid voorop

Doelstelling: verkeersveilig op pad

Stand van zaken beoogde subdoelstellingen uit de Programmabegroting 2016-2019

Subdoelen	Aanvangs-jaar	Jaar van realisatie	Norm 2016	Prognose	Toelichting
Onze inwoners zijn tevreden over de verkeersveiligheid in de buurt	2015	2018	≥47%	●	
De overlast door te hard rijden neemt af (% dat overlast ervaart)	2015	2018	<45%	●	
Basisscholen nemen deel aan verkeerseducatieprogramma	2015	2018	450 leerlingen doen praktijkexamen	●	

Doelstelling: zorgeloos uitgaan

Stand van zaken beoogde subdoelstellingen uit de Programmabegroting 2016-2019

Subdoelen	Aanvangs- jaar	Jaar van realisatie	Norm 2016	Prognose	Toelichting
Onze inwoners voelen zich veilig	2015	2018	>86%	●	

Doelstelling: veilig thuis

Stand van zaken beoogde subdoelstellingen uit de Programmabegroting 2016-2019

Subdoelen	Aanvangs- jaar	Jaar van realisatie	Norm 2016	Prognose	Toelichting
Onze inwoners doen mee met Burgernet	2015	2018	>20%	■	Geregeld worden inwoners opgeroepen deel te nemen aan Burgernet. Dit levert helaas weinig nieuwe leden op.
Het aantal misdrijven in Steenwijkerland ligt blijvend onder het gemiddelde van de politieregio IJsselland	2015	2018	S < IJ	●	

Ambitie: Goed toegankelijk**Doelstelling: goed onderhouden (water)wegen, fiets- en voetpaden**

Stand van zaken beoogde subdoelstellingen uit de Programmabegroting 2016-2019

Subdoelen	Aanvangs- jaar	Jaar van realisatie	Norm 2016	Prognose	Toelichting
Onze inwoners zijn tevreden over het onderhoud van wegen en fietspaden	2015	2018	≥58%	●	
Onze inwoners zijn tevreden over het aanbod van fietspaden in de gemeente	2015	2018	≥75%	●	
Onze inwoners zijn tevreden over de toegankelijkheid van de openbare ruimte	2015	2018	≥78%	●	

Doelstelling: voldoende parkeergelegenheid

Stand van zaken beoogde subdoelstellingen uit de Programmabegroting 2016-2019

Subdoelen	Aanvangs- jaar	Jaar van realisatie	Norm 2016	Prognose	Toelichting
-----------	-------------------	------------------------	-----------	----------	-------------

Onze inwoners zijn tevreden over de parkeermogelijkheden in de gemeente	2015	2018	≥61%	●	
---	------	------	------	---	--

Doelstelling: voldoende en duurzame openbaar vervoersmogelijkheden

Stand van zaken beoogde subdoelstellingen uit de Programmabegroting 2016-2019

Subdoelen	Aanvangs-jaar	Jaar van realisatie	Norm 2016	Prognose	Toelichting
Onze inwoners zijn tevreden over het openbaar vervoer in onze gemeente	2015	2018	≥48%	●	

Ambitie: Initiatiefrijk

Doelstelling: gemeente levert maatwerk

Stand van zaken beoogde subdoelstellingen uit de Programmabegroting 2016-2019

Subdoelen	Aanvangs-jaar	Jaar van realisatie	Norm 2016	Prognose	Toelichting
Betrokken bewoners zijn tevreden over de mate van burgerparticipatie bij projecten in de openbare ruimte	2015	2018	Volgt uit monitoring	●	

Doelstelling: PBW's als gesprekspartner

Stand van zaken beoogde subdoelstellingen uit de Programmabegroting 2016-2019

Subdoelen	Aanvangs-jaar	Jaar van realisatie	Norm 2016	Prognose	Toelichting
Faciliteren dorpsplannen	2015	2018	10 projecten	●	
PBW's zijn tevreden over de samenwerking met de gemeente (cijfer)	2015	2018	7,0	X	De tevredenheid over de samenwerking tussen PBW's en de gemeente is niet gemeten.

Doelstelling: zelforganiserende kernen en wijken

Stand van zaken beoogde subdoelstellingen uit de Programmabegroting 2016-2019

Subdoelen	Aanvangs-jaar	Jaar van realisatie	Norm 2016	Prognose	Toelichting
Kernen/wijken hebben (deel					

van) de openbare ruimte in zelfbeheer	2015	2018	2	●	
---------------------------------------	------	------	---	---	--

Projecten/ investeringen Programmabegroting 2016-2019

Stand van zaken zoals opgenomen in de Programmabegroting 2016-2019 > € 50.000.

Stand van zaken projecten/investeringen Programmabegroting 2016-2019 > € 50.000				
Omschrijving project/investering	Wordt de planning gehaald?	Wordt project/ investering uitgevoerd volgens het laatst vastgestelde projectplan?	Worden middelen ingezet overeenkomstig het laatst vastgestelde projectplan?	Is de investering/ het project gereed?
Informatievoorziening RUD	▲*	▲*	▲*	Nee
Duurzame onkruidbestrijding op verhardingen	■	■	■	Nee
Vervanging oeverconstructies	●	●	●	Nee
Achterstallig onderhoud oeverconstructies (2016 t/m 2019)	●	●	●	Nee
Uitvoering notitie Nieuwe Energie gemeente Steenwijkerland	■	■	■	Nee

Nadere wijzigingen

Hieronder zijn financiële mutaties vermeld die niet in de programmabegroting zijn opgenomen en geen gevolg zijn van beleidsmatige keuzes.

Financiële mutatie nr. 1: Onkruidbestrijding op verharding	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	€ 100.000.
Wat zijn de oorzaken?	Sinds 1 april 2016 is er een verbod op het bestrijden van onkruid op verharding met chemische middelen. Er is overgeschakeld naar een alternatieve methode.
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van de (sub)doelstellingen?	De kosten voor onkruidbeheersing op verharding zijn toegenomen. Onkruidbeheer zonder chemische middelen is arbeidsintensiever en vraagt om inzet van specialistische machines.
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	Een tekort van € 100.000 op het uitvoeringsbudget. De NoordWestGroep heeft voor 2016 opdracht gekregen het onkruidbeheer op verharding uit te voeren.
Welke maatregelen stellen we voor?	Extra kosten als gevolg van alternatieve onkruidbeheer voor 2016 en verder opnemen in de programmabegroting. Vanaf 2017 zijn de extra kosten reeds bij de behandeling van de PPN meegenomen.
Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	Momenteel wordt het onkruidbeheer door de NoordWestGroep uitgevoerd in samenwerking met een gespecialiseerde aannemer. Eind 2016 zal de ingezette beheermethode worden geëvalueerd en waar nodig worden bijgesteld.

Financiële mutatie nr. 2 : Onkruidbestrijding op begraafplaatsen	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	€ 20.000.
Wat zijn de oorzaken?	Met het verbod op chemische middelen voor onkruidbestrijding op verharding zijn we aangewezen op andere, intensieve en kostbare alternatieven.
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van de (sub)doelstellingen?	Zonder gebruikmaking van deze alternatieven kan het afgesproken hoge onderhoudsniveau voor de begraafplaatsen niet worden gehaald.

Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	De alternatieven voor chemische bestrijding zijn intensief en daarmee ook kostbaar van aard. Deze extra inzet kan niet worden opgevangen uit het reguliere onderhoudsbudget.
Welke maatregelen stellen we voor?	Het wegzetten van deze werkzaamheden bij de NoordWestGroep en het structureel aanpassen van de begroting.
Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	Geen.

Financiële mutatie nr. 3: Project Verkeersmaatregelen hoek Tukseweg - oude Welkoop gebouw	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	€ 30.000.
Wat zijn de oorzaken?	Overschrijding op project (riolering). Tijdens het project zijn extra kosten gemaakt tgv bodemverontreinigingen in het riooltracé. Kosten zitten in extra grondonderzoeken, maken van saneringsplannen, werken conform deze plannen en afvoer van vervuilde grond naar stortlocatie in Drachten en kosten door stagnatie.
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van de (sub)doelstellingen?	Geen
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	Tekort op beschikbaar budget van € 30.000
Welke maatregelen stellen we voor?	Aanvraag extra middelen (onttrekken uit de voorziening riolering).
Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	Geen.

Financiële mutatie nr. 4: Vervanging brug Arembergerweg Belt-Schutsloot	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	€ 50.000 - 175.000
Wat zijn de oorzaken?	De bouw van de brug is op hold gezet i.v.m. een bezwaarschrift. Het bezwaar heeft betrekking op de ontwerphoogte. Bezwaarmakers willen de brug ca. 1 meter verhoogd hebben i.v.m. werkzaamheden die plaats vinden op het achterliggende land. Door oponthoud en extra maatregelen zijn er extra kosten gemoeid van ca. € 50.000. Zal de keus zijn dat de brug een meter omhoog gaat wat betreft ontwerp dan komt hier een kostenpost overheen van ca. € 125.000 om dit te realiseren.
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van de (sub)doelstellingen?	Een hogere brug vereenvoudigd het arbeidsproces (kortere vaarroute) van o.a. de riettelers.
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	Er ontstaat een tekort op het beschikbare budget.
Welke maatregelen stellen we voor?	De raad wordt dit najaar via een afzonderlijk voorstel gevraagd extra middelen beschikbaar te stellen.
Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	Geen.

Financiële mutatie 5: Veiligheidsregio	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	De Veiligheidsregio IJsselland heeft de jaarrekening 2015 vastgesteld. Deze jaarrekening sluit met een positief saldo van ruim € 2 miljoen. Een groot gedeelte van dit overschot wordt terugbetaald aan de elf deelnemende gemeenten van de gemeenschappelijke regeling. De gemeente Steenwijkerland ontvangt hierdoor een bedrag van € 87.000.
Wat zijn de oorzaken?	Het positieve resultaat in de jaarrekening 2015 van de regio is voornamelijk ontstaan door het uitstellen van diverse (vervangings)investeringen en de lage rentestand.
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van de doelstellingen?	Geen.
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	Er wordt een niet begroot bedrag van € 87.000 terugontvangen van de Veiligheidsregio IJsselland.
Welke maatregelen stellen we voor?	Voorgesteld wordt om het te ontvangen bedrag van € 87.000 op te nemen in de begroting 2016.
Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	Bij de vaststelling van de begroting 2017 van de Veiligheidsregio is rekening gehouden met een structurele bezuiniging van € 1 miljoen. Hierdoor is het niet waarschijnlijk dat er vanaf dat jaar nog grote bedragen terugbetaald worden aan de gemeenten.

Financiële mutatie 6: Leges bestemmingsplannen	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	De leges die worden ontvangen voor bestemmingsplanwijzigingen blijven achter bij het bedrag dat is geraamd. Hierdoor ontstaat een tekort in de begroting.
Wat zijn de oorzaken?	In de begroting wordt nog uitgegaan van ongeveer 30 aanvragen per jaar. Er is sinds een paar jaar echter sprake van ongeveer 10 aanvragen per jaar. Per aanvraag bedragen de leges € 6.750.
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van de doelstellingen?	Geen.
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	Er ontstaat een structureel nadeel in de begroting van € 113.000 in 2016, oplopend tot € 133.000 vanaf het jaar 2018.
Welke maatregelen stellen we voor?	Voorgesteld wordt om het structurele nadeel te verwerken in de begroting.
Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	In het jaar 2014 is het budget ook al structureel verlaagd (€ 100.000 in 2014, € 50.000 in 2015, € 30.000 in 2016, € 20.000 in 2017 en € 10.000 vanaf 2018). De inkomsten blijven ongeveer op het niveau van € 70.000 per jaar. Een externe ontwikkeling die zich de komende jaren zal doorzetten is het faciliteren van nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen, zodat de nadruk komt te liggen op de voorkant van het proces. Hierdoor zal er minder vaak een bestemmingsplanprocedure gevoerd moeten worden, maar zal er meer inspanning moeten geleverd moeten worden op het vlak van vooroverleg. Deze ontwikkeling wordt nog eens versterkt door de implementatie van de nieuwe omgevingswet. De inkomsten leges bestemmingsplannen zullen dan ook structureel lager worden.

Financiële mutatie nr.7 : Verkeersmaatregelen mobiliteit en infrastructuur	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	€ 10.000
Wat zijn de oorzaken?	Na de herinrichting van de Zuidveenseweg blijkt dat de voetgangersoversteek onvoldoende gezien wordt door de weggebruikers. Om die reden is samen met de omwonenden besloten de zichtbaarheid van deze zebra te vergroten.
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van de (sub)doelstellingen?	Positief effect: veiligere oversteek over de Zuidveenseweg.
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	Tekort van € 10.000 op het budget.
Welke maatregelen stellen we voor?	Aanpassen van de begroting.
Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	Geen

Financiële mutatie nr 8 : Verkoop onroerend goed	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	De gemeente is in het bezit van diverse panden en gronden (vooral groenstroken). Door de verkoop hiervan ontstaat een eenmalig voordeel.
Wat zijn de oorzaken?	De verkoop van diverse onroerende goederen.
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van de (sub)doelstellingen?	Geen gevolgen.
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	Er ontstaat een eenmalig voordeel in de begroting van € 195.000.
Welke maatregelen stellen we voor?	Het aanpassen van de begroting 2016.
Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	Er heeft een inventarisatie plaatsgevonden van het vastgoed dat in het bezit is van de gemeente. Scholen, gymzalen en peuterspeelzalen (leegstaand gemeentelijk maatschappelijk vastgoed) die leeg komen worden in principe verkocht. Dit geldt ook voor andere gemeentelijke panden die leeg komen te staan (bv woningen).

Financiële mutatie nr. 9: Planschade	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	€ 93.000.
Wat zijn de oorzaken?	Wanneer een bestemmingsplan wijzigt kan dit betekenen dat omwonenden hiervan niet door hen te voorziene schade ondervinden, dit kan resulteren in het uitkeren van zogenoemde planschade. Voor een aantal bestemmingsplanwijzigingen is de eventuele uit te keren planschade niet te verhalen op de initiatiefnemer. In 2016 verwachten we vooral niet verhaalbare planschade als gevolg van het nieuwe bestemmingsplan Sint Jansklooster.
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van de (sub)doelstellingen?	Niet van toepassing.
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	Voor 2016 wordt er een tekort van € 93.000 verwacht op basis van de nu bekende verzoeken om planschade.
Welke maatregelen stellen we voor?	Op dit moment is het al zo dat planschade door middel van het sluiten van zogenaamde planschadeverhaalsovereenkomsten zoveel mogelijk wordt verhaald op de ontwikkelaar. Bij gemeentelijke plannen is dat niet mogelijk. Om toch te kunnen voldoen aan de wettelijke verplichting om planschade te vergoeden is in het verleden een reserve planschade gevormd. Deze reserve werd gevoed door afdrachten vanuit de grondexploitatie. Dit is op grond van nieuwe regelgeving niet meer mogelijk, waardoor de ingestelde reserve door de gemeenteraad is opgeheven. Voorgesteld wordt om het geconstateerde nadeel van € 93.000 op te nemen in de begroting 2016.
Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	Er is een tendens in de planschade jurisprudentie merkbaar dat voor ontwikkelingen in het stedelijk gebied die weliswaar niet te voorzien zijn, maar die wel passen in de stedelijke structuur, het maatschappelijk eigen risico hoger te stellen dan het wettelijk voorgeschreven minimum van 2%. Waarschijnlijk wordt deze ontwikkeling ook meegenomen in de nieuwe Omgevingswet en dat betekent dat er een grote kans is dat de schadebedragen die in de toekomst worden uitgekeerd lager zullen zijn. NB. De nieuwe Omgevingswet wordt naar verwachting in 2019 operationeel.

Financiële mutatie nr. 10: Investering bedrijfswagen	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	De investering voor een bedrijfswagen + kraan valt € 25.000 hoger uit dan begroot (geraamd € 65.000, werkelijke kosten € 90.000).
Wat zijn de oorzaken?	Het huidige voertuig is structureel overbeladen. Voor de vervanging van deze auto wordt een zwaardere uitvoering gekozen om te kunnen voldoen aan de actuele eisen en ontwikkelingen. Een zwaardere voertuig is € 25.000 duurder.
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van de (sub)doelstellingen?	Niet van toepassing.
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	De kapitaallasten vallen hoger uit dan begroot.
Welke maatregelen stellen we voor?	Binnen de beschikbare kapitaallasten zullen deze meerkosten worden opgevangen.
Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	Geen.

Financiële mutatie nr. 11 : Diverse investeringsmiddelen tractie	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	Er zijn een aantal investeringen in tractiemiddelen benodigd die niet waren voorzien. Een sneeuwplough voor een bedrag van € 5.000, een hogere auto met grotere actieradius voor € 25.000 voor de verzorging van de speeltoestellen in de (buur)gemeente, een aanhangstrooier voor € 35.000 en een aantal auto's voor in totaal € 35.000.
Wat zijn de oorzaken?	De sneeuwplough is diverse malen gerepareerd, maar niet meer bedrijfszeker. De huidige groengasauto geeft veel beperkingen. Door de intensieve samenwerking met buurgemeenten zijn de mogelijkheden te klein, de auto heeft te weinig laadvermogen en er is een grotere trekkracht vereist. De huidige aanhangstrooier is 2 ^e hands aangeschaft. De vervanging is noodzakelijk ivm bedrijfszekerheid gladheidsbestrijding. De auto's zijn technisch en economisch afgeschreven. De vervanging hiervan is in voorgaande jaren doorgeschoven.

Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van de (sub)doelstellingen?	Niet van toepassing.
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	De kapitaallasten vallen hoger uit dan begroot.
Welke maatregelen stellen we voor?	Binnen de begroting van tractie is gekeken naar mogelijkheden om dit op te vangen. Hieruit blijkt dat een aantal geplande investeringen kan komen te vervallen. Dit te vervallen bedrag is voldoende om de hogere kapitaallasten op te kunnen vangen.
Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	Geen.

Financiële mutatie nr 12: Faciliterend Grondbeleid	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	Verplichte uitspraken in de notitie faciliterend Grondbeleid moeten worden nagekomen. De exacte omvang van het financiële effect is nog niet bekend, maar kan aanzienlijk zijn.
Wat zijn de oorzaken?	In maart 2016 is door de commissie BBV de notitie faciliterend grondbeleid verschenen. Deze notitie heeft mogelijk gevolgen voor complexen met een faciliterend karakter, in ons geval complex Eeserwold.
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van de (sub)doelstellingen?	Geen gevolgen.
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	De gevolgen zijn nog niet bekend. Er vindt nog overleg plaats met de accountant. In het gunstigste geval heeft het geen of beperkte financiële gevolgen, maar in het ongunstigste geval zijn de gevolgen omvangrijk, maar eenmalig van aard.
Welke maatregelen stellen we voor?	In overleg met de accountant tot een aanvaardbare oplossing komen. Vooral snog opnemen als PM. In de rekening 2016 de gevolgen zichtbaar maken.
Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	Eind 2015 en begin 2016 zijn er vele notities van de commissie BBV verschenen. De hoop is dat dit nu even achter de rug is, maar gezien de problematiek, ook landelijk, verwachten wij nog de nodige verplichte uitspraken, dan wel nieuwe notities zullen volgen.

Financiële mutatie nr 13: Begroting Grondexploitatie 2016	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	De begroting grondexploitatie dient naar aanleiding van de rekening 2015 bijgesteld te worden. De wijziging is budgettair neutraal.
Wat zijn de oorzaken?	In de rekening 2015 hebben wij als uitvoering gegeven aan de nieuwe uitgangspunten van de in december 2015 vastgestelde Nota Grond- en Ontwikkelbeleid. Dit heeft onder andere tot gevolg gehad dat in 2015 al een groot deel winstnemingen zijn gerealiseerd, die eigenlijk voor toekomstige jaren begroot waren.
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van de (sub)doelstellingen?	Geen gevolgen.
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	Er zijn geen gevolgen
Welke maatregelen stellen we voor?	De begroting aanpassen naar aanleiding van de realisatie in de rekening 2015. (budgettair neutraal)
Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	Geen.

Financiële mutatie nr. 14 : beschikbaar stellen 2 kredieten riolering	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	In het watertakenplan is niet expliciet vastgelegd dat de kredieten door B&W beschikbaar gesteld kunnen worden.
Wat zijn de oorzaken?	In het vGRP van 2009 was expliciet vastgelegd dat het beschikbaar stellen van de jaarlijkse kredieten door B&W kon geschieden. Er is een totaal krediet beschikbaar voor de periode 2009-2015 en zolang binnen deze marges geopereerd wordt, is het aan B&W om jaarlijkse de benodigde kredieten beschikbaar te stellen. Dit wordt jaarlijks vastgelegd in het Uitvoeringsplan die wel ter kennisname aan de Raad is aangeboden. In het watertakenplan is deze procedure niet expliciet opgenomen terwijl dit wel de bedoeling was.
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van de (sub)doelstellingen?	Niet van toepassing.
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	Geen gevolgen.

Welke maatregelen stellen we voor?	In 2016 zijn 2 kredieten benodigd, te weten bijdragen aan andere investeringsprojecten € 1.084.000 en vervangen gemalen en minigemalen € 400.000. Voorgesteld wordt om deze kredieten alsnog expliciet te verstrekken. In 2017 zal in de Programmabegroting worden vastgelegd welke kredieten voor 2017 noodzakelijk zijn.
Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	Niet van toepassing.

Financiële mutatie nr. 15 : Trainingsveld Steenwijkerwold	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	Oefenveld tbv vv Steenwijkerwold opwaarderen tot een volwaardig trainingsveld.
Wat zijn de oorzaken?	vv Steenwijkerwold kampt met een tekort aan trainingscapaciteit op officiële trainingsvelden. Er wordt nu eveneens gebruik gemaakt van een beschikbaar oefenveld. Om dit oefenveld op te waarderen tot een volwaardig trainingsveld dient er nodige aanpassingen plaats te vinden m.b.t. drainage en ondergrond. Op basis van de huidige normen van KNVB en VNG bestaat er een capaciteits-probleem.
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van de (sub)doelstellingen?	Geen
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	In de reguliere begroting voor onderhoud van de velden en de eenmalige investering voor het vervangen van de drainage is geen ruimte om de aanpassing te financieren. In combinatie met de drainage kan dit nu worden opgepakt om nog voor de start van het nieuwe voetbalseizoen een volwaardig trainingsveld te realiseren. Dit betekent dat er een tekort ontstaat op het budget voor sportvelden van € 40.000.
Welke maatregelen stellen we voor?	De begroting aan te passen en een bedrag van € 40.000 bij te ramen.
Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	Geen

Actualiteiten en risico's met betrekking tot dit programma
<p>Actualiteiten:</p> <ul style="list-style-type: none"> - M.b.t. de mogelijkheden voor een zonnepark bij Woldmeenthe is een Atelier georganiseerd waarin inwoners van Steenwijk en andere betrokkenen samen de haalbaarheid onderzoeken. - In het 4^e kwartaal 2016 wordt een advies opgesteld over de mogelijke invulling van het project Duurzame dorpen, waar vanuit de impuls gelden voor zowel 2016 als 2017 middelen beschikbaar zijn gesteld. - De Woonvisie Steenwijkerland is in concept klaar en gaat in het najaar van 2016 in de inspraak. Definitieve besluitvorming is voorzien eind 2016. - De raad is per brief geïnformeerd over de precieze planning van de Welstandsnota. Inclusief alle inspraak wordt definitieve besluitvorming voorzien in het eerste kwartaal van 2017. - Het bestemmingsplan Eeserwold wordt als voorontwerpbestemmingsplan ter inzage gelegd. Hierin wordt ook de ontwikkeling van een crematorium meegenomen. In het vierde kwartaal van 2016 wordt het proces gestart met een ontwerpbestemmingsplan. Besluitvorming is vooralsnog voorzien in 2017. - Er wordt in 2016 gewerkt aan een nota van uitgangspunten als basis voor het bestemmingsplan voor de recreatiecomplexen. In 2017 wordt de procedure van het bestemmingsplan opgestart. - In de 2e helft van 2016 wordt de ontwerp beleidsnotitie Omgevingsplan Steenwijkerland besproken met de gemeenteraad en wordt deze ter consultatie ter inzage gelegd. Onderdeel hiervan is o.a. een milieueffectbeoordeling. Deze wordt gelijktijdig uitgevoerd. Besluitvorming wordt voorzien in het eerste kwartaal van 2017. - In de 2e helft van 2016 wordt gestart met het opstellen van het omgevingsplan Buitengebied Steenwijkerland en worden gesprekken gevoerd met diverse stakeholders, waaronder onze inwoners en ondernemers. Naar verwachting wordt in de eerste helft van 2017 het ontwerp omgevingsplan ter inzage gelegd. Definitieve besluitvorming is voorzien in de tweede helft van 2017.

- In 2016 is gestart met de totstandkoming van een accommodatiebeleidsplan. Het accommodatiebeleidsplan bestaat uit een gemeentelijke visie op accommodaties en een gedeelte over prestaties en maatregelen voor het gemeentelijk eigendom. In het najaar van 2016 wordt het visiegedeelte in een werkvergadering met de raadscommissie gedeeld. Ook vindt in het najaar van 2016 maatschappelijke consultatie plaats. De vaststelling van het accommodatiebeleidsplan is voorzien begin 2017.
- Momenteel zijn wij bezig met het opstellen van een beleidsplan wegen. Het plan wordt in het begin van 2017 voorgelegd aan de raad.
- De uitkomsten van de pilot 'openbaar licht' met (groene) led in Vollenhove en Steenwijkerwold worden verwerkt in het masterplan Openbaar Licht. Eind dit jaar wordt het plan voorgelegd aan de raad.
- In juni 2016 is het voorstel om de mini-container voor de inzameling van oud papier opgeschort. Wij gaan in gesprek met de inzamelaars en komen in 2017 met een nieuw voorstel naar de raad.
- Op korte termijn wordt gestart met de beleidsnota kunstwerken (bruggen etc.).

Risico's:

- Investerings in duurzame energie zijn pas rendabel met subsidie. Het toekennen van de subsidie door het ministerie (SDE+) is echter onzeker.
- De Omgevingsvisie is nog in concept en gaat na uitgebreide consultatie de definitieve besluitvorming in. Inclusief deze consultatie wordt definitieve besluitvorming in het eerste kwartaal van 2017 waarschijnlijk geacht.
- Het ontwerpbestemmingsplan Giethoorn wordt in het najaar van 2016 in de inspraak gebracht. De aanwijzing van beschermd stads- en dorpsgezicht maakt het plan complex. De verdere planning is ook afhankelijk van het aantal inspraakreacties en de complexiteit ervan. Definitieve besluitvorming is te verwachten in het eerste kwartaal van 2017
- In 2016 is gestart met een verkenning van de implementatie van de Omgevingswet. Een verdere verkenning in 2016 en 2017 is wenselijk. Duidelijk is dat de Omgevingswet om een inspanning vraagt. De Omgevingswet vraagt aanpassingen van o.a. de dienstverlening, de processen, de samenwerking met ketenpartners en stakeholders en de gemeentelijke informatievoorziening.
- M.b.t. de verkoop van gemeentelijke kavels voor zelfbouw is de verwachting positief. Voor 2016 wordt rekening gehouden met de verkoop van 37 gemeentelijke kavels. Per 1 juli 2016 zijn er 15 kavels verkocht. Voor de tweede helft van het jaar worden nog diverse verkopen verwacht. In het Kornputkwartier zullen in ieder geval nog 12 kavels verkocht worden aan een ontwikkelaar. Ook is de verwachting dat er 4 kavels voor rijwoningen verkocht worden in Oosterbroek. Daarnaast zullen in verschillende projecten nog kavels verkocht worden aan particulieren. De verwachting is dat de prognose voor kavelverkoop zal worden gehaald.
- We zijn in gesprek met kandidaten voor al ons leegstaand maatschappelijk vastgoed. Dit blijven echter langlopende en onzekere trajecten.
- Gezien het feit dat de zoeklocatie(s) voor een nieuwe loswal allen binnen Natura 2000 gebied zijn gelegen, moet een aanvraag voor een Natuurbeschermingswetvergunning worden ingediend. Of de vergunning wordt verleend is onzeker. Daarnaast zal er een planologische wijziging moeten worden doorgevoerd waartegen bezwaar en beroep kan worden ingesteld.
- * Ontwikkeling RUD IJsselland: Het bestuur van RUD IJsselland heeft besloten akkoord te gaan met het resultaat van de Europese aanbesteding en Genetics B.V. te benoemen als winnaar van de aanbesteding. Daarbij is besloten het beheer van de informatievoorziening te beleggen bij de samenwerking Deventer/Olst-Wijhe/Raalte, met de gemeente Deventer als achterliggende rechtspersoon. Op dit moment wordt gewerkt aan het instellen van een omgevingsdienst op basis van een gemeenschappelijke regeling. Besloten is om alle milieutaken in de omgevingsdienst onder te brengen. De exacte omvang van het takenpakket in fte is nog niet geheel duidelijk, omdat taken op verschillende wijze worden uitgevoerd. De exacte omvang van het aantal fte aan taken in Steenwijkerland is daardoor nog niet geheel duidelijk. De frictie- en overheadkosten daarmee eveneens niet.

2.3 Steenwijkerlanders doen het samen

Steenwijkerlanders doen het samen

Prognoses:

● = op koers

■ = specifieke aandacht vereist

▲ = er zijn problemen

X = geen gegevens bekend

Inleiding

Zoals al aangegeven in de begroting wordt het jaar 2016 gebruikt om de nieuwe- en noodzakelijke processen verder in te regelen én op het nog meer versterken van de reeds bestaande sociale infrastructuur. Ook is in het voorjaar het beleidsplan Sociaal Domein 2017-2020 opgesteld en zijn organisaties en inwoners in de gelegenheid gesteld hierop een reactie te geven. In het beleidsplan is beschreven in hoeverre zaken anders kunnen of moeten (transformeren). Het gaat hierbij om alle doelen van het programma (een leefbaar Steenwijkerland, zorg voor en met elkaar en gezond en veilig opgroeien) integraal te benaderen om zo te komen tot een samenleving waarin alle inwoners kunnen meedoen aan het sociale-, maatschappelijke- en economische verkeer en daarbij in staat zijn om hun eigen keuzes te maken. Beleidssterreinen als voor- en vroegschoolse educatie, voortijdig schoolverlaten, sport en bewegen, armoedebestrijding en cultuur maken deel uit van het sociaal domein en zijn belangrijke pilaren onder een krachtige samenleving. Deze domein specifieke beleidssterreinen vormen dan ook onderdeel van het beleidsplan.

Het beleidsplan wordt dit najaar ter vaststelling aan de gemeenteraad voorgelegd. Vanaf 2017 zal dit nieuwe beleid verdere uitwerking krijgen in de transformatie- en uitvoeringsagenda's waarbij nieuw en 'staand' beleid zal worden gecombineerd om het hierboven beschreven doel te bereiken.

Daarnaast wordt er op dit moment hard gewerkt om de inkoop voor 2017 en verder op het terrein van de hulp bij het huishouden, de hulpmiddelen en de maatschappelijke ondersteuning per 1 januari 2017 gereed te hebben.

Ambitie: Een leefbaar Steenwijkerland

Doelstelling: toegankelijke zorgvoorzieningen

Stand van zaken beoogde subdoelstellingen uit de Programmabegroting 2016-2019

Subdoelen	Aanvangs- jaar	Jaar van realisatie	Norm 2016	Prognose	Toelichting
Inwoners beoordelen de toegang via de gemeente tot gemeentelijke en maatwerk voorzieningen Wmo met een 7,5 of hoger	2015	2018	7,0	●	In het cliënttevredenheids-onderzoek over het jaar 2015 hebben de cliënten de toegang beoordeeld met een rapportcijfer 7,4
Inwoners beoordelen de toegang via het CJG tot jeugdhulp met een nog nader te bepalen cijfer (afhankelijk nulmeting)	2015	2018	Nulmeting	●	In het cliënttevredenheids-onderzoek over het jaar 2015 hebben de cliënten de toegang tot de Jeugdhulp beoordeeld met een rapportcijfer 6,7 (= nulmeting). In de begroting 2017 zullen normen voor

					de volgende jaren worden bepaald.
Een nog nader te bepalen % van de inwoners weet waar zij terecht kunnen met vragen over participatie of zelfredzaamheid (afhankelijk nulmeting)	2015	2018	Nulmeting	●	Het % inwoners dat weet waar zij terecht kan met vragen over zelfredzaamheid en participatie is bij het Inwonersonderzoek uitgekomen op 39%. Bij mantelzorgers is dit 46%. Iets meer dan de helft van de inwoners weet waar zij terecht kunnen met vragen over ondersteuning en zorg. In de begroting 2017 zullen normen voor de volgende jaren worden bepaald.
90% van de inwoners weet waar zij terecht kunnen met vragen over opgroeien en opvoeden.	2015	2018	80%	●	Uit het inwonersonderzoek is gebleken dat 89% van de ouders weet waar zij terecht kan. Er is niet specifiek gemeten hoeveel % van de inwoners weet waar zij terecht kunnen.

Doelstelling: iedereen doet mee

Stand van zaken beoogde subdoelstellingen uit de Programmabegroting 2016-2019

Subdoelen	Aanvangs-jaar	Jaar van realisatie	Norm 2016	Prognose	Toelichting
Het percentage vrijwilligers dat zich voldoende ondersteund voelt ligt op 90% of hoger	2015	2018	85%	●	Uit het inwonersonderzoek is gebleken dat 92% van de vrijwilligers zich ondersteund voelt.
Het percentage mantelzorgers dat zich voldoende ondersteund voelt ligt op 75% of hoger	2015	2018	70%	●	Uit het inwonersonderzoek is gebleken dat 74% van de mantelzorgers zich ondersteund voelt.
Aantal laaggeletterden dat een taal cursus of een programma met taalcoach heeft gevolgd	2015	2018	230	■	Bij de PPN is al aangegeven dat de norm niet gehaald zal worden. Een aantal van 150 lijkt meer reëel. Begin september zullen met de diverse partijen de prioriteiten worden bepaald.
% ingezette schuldhulpverleningstrajecten succesvol afgesloten (afhankelijk nulmeting)	2015	2018	65%	●	Nulmeting is samen met IGSD gedaan. Mogelijk dat later ook cijfers van GKB ingevoegd gaan worden.

Doelstelling: sociale samenhang in de buurt

Geen subdoelstellingen geformuleerd.

Ambitie: Zorg voor en met elkaar**Doelstelling: solide maatwerkondersteuning**

Stand van zaken beoogde subdoelstellingen uit de Programmabegroting 2016-2019

Subdoelen	Aanvangs-jaar	Jaar van realisatie	Norm 2016	Prognose	Toelichting
Het rapportcijfer voor de tevredenheid over de maatwerkvoorzieningen* is 7,5 of hoger	2015	2018	≥7,0	●	

Doelstelling: sluitend netwerk algemene voorzieningen

Stand van zaken beoogde subdoelstellingen uit de Programmabegroting 2016-2019

Subdoelen	Aanvangs-jaar	Jaar van realisatie	Norm 2016	Prognose	Toelichting
Een nog nader te bepalen % inwoners mist geen hulp- of ondersteunings-aanbod in Steenwijkerland	2015	2018	Nul-meting	■	Aangezien we willen weten of inwoners binnen de algemene voorzieningen** (nieuw sinds de invoering van de Wmo 2015) een sluitend aanbod ervaren moet deze vraag geformuleerd en meegenomen worden in het eerstvolgende inwonersonderzoek (2018)

* een maatwerkvoorziening is een voorziening die niet algemeen toegankelijk is. Om gebruik te kunnen maken van een maatwerkvoorziening is een beschikking van de gemeente nodig. De gemeente neemt een besluit op basis van het onderzoek naar de behoeften, persoonskenmerken en mogelijkheden van de inwoner.

** een algemene voorziening is toegankelijk voor de doelgroep zonder een uitgebreid onderzoek naar de behoeften, persoonskenmerken en mogelijkheden van de inwoner.

Ambitie: Gezond en veilig opgroeien**Doelstelling: goede start voor ieder kind & kans op ontwikkeling voor ieder kind**

Geen subdoelstellingen geformuleerd.

Bezuinigingen Programmabegroting 2015-2018

Stand van zaken bezuinigingen zoals opgenomen in de Programmabegroting 2015-2018.

Nog niet gerealiseerde bezuinigingsmaatregel	Toelichting
Verlaging subsidies: 2017: € 250.000 2018: € 400.000 2019 en volgende jaren € 500.000	In de PPN 2016 is de bezuiniging op de subsidies geschrapt.

Projecten / investeringen Programmabegroting 2016-2019

Stand van zaken zoals opgenomen in de Programmabegroting 2016-2019 > € 50.000.

Stand van zaken projecten/investeringen Programmabegroting 2016-2019 > € 50.000				
Omschrijving project/investering	Wordt de planning gehaald?	Wordt project/investering uitgevoerd volgens het laatst vastgestelde projectplan?	Worden middelen ingezet overeenkomstig het laatst vastgestelde projectplan?	Is de investering/ het project gereed?
Stimuleringsprogramma "Gezond in de stad"	●	●	●	Nee
Pilot Jeugdzorg	▲	●	▲	Nee (zie voor de toelichting de financiële mutatie)
Noodzakelijk groot onderhoud zwembad en sporthal De Waterwijk	●	●	●	Nee

Actualiteiten en risico's met betrekking tot dit programma

Actualiteiten:

Beleidsplan Sociaal Domein

In september is het beleidsplan Sociaal Domein 2017-2020 ter vaststelling door de gemeenteraad behandeld. De raad is hier, via informatieavonden, al over geïnformeerd. In het beleidsplan wordt de transformatie op het terrein van de zorg (groeidend) als uitgangspunt genomen voor het toekomstige beleid. Door fundamenteel te innoveren, oftewel te transformeren moet het mogelijk zijn een effectief en efficiënt vangnet voor de kwetsbare inwoners in stand te kunnen houden. Het voorstel is om de komende vier jaar te investeren in drie transformatielijnen: verbindingen, preventie en scherp opdrachtgeverschap.

Toegang

Met ingang van 1 januari 2017 zal gewerkt worden met een geïntegreerd gebiedsteam Jeugd en Wmo dat onder directe aansturing van de gemeente staat. Gestart zal worden met de samenvoeging van het Wmo-gebiedsteam en de CJG-teams en zo snel als mogelijk ook de toegang tot de voorzieningen uit Participatie daar neer te leggen.

Beschermde wonen/maatschappelijke opvang

Wanneer het gaat over de uitvoering van beschermd wonen en maatschappelijke opvang zal de rol van de centrumgemeente Zwolle op termijn kleiner worden. De verantwoordelijkheid voor deze voorzieningen komt dan nadrukkelijk lokaal te liggen. In de regionale veranderingagenda, die in juni 2016 is geaccordeerd door de raad, is de koers bepaald voor de komende jaren. De tendens van regionaal oplossen, naar lokaal vroegtijdig signaleren én oplossen door middel van transformatie kan effecten hebben op de omvang van lokale Wmo-voorzieningen, zoals dagbesteding en ambulante begeleiding.

Veilig Thuis

Veilig Thuis IJsselland is op 1 januari 2015 ontstaan door een samenvoeging van het Advies- en Meldpunt Kindermishandeling (AMK) en het Steunpunt Huiselijk Geweld (SHG). Het AMK was een onderdeel van Jeugdbescherming Overijssel en SHG was een onderdeel van Kadera. Jeugdbescherming Overijssel en Kadera werken nu samen en zijn gezamenlijk verantwoordelijk voor de uitvoering van de taken van Veilig Thuis IJsselland. Deze samenwerkingsconstructie is voor de lange termijn niet houdbaar en er wordt op regionaal niveau, onder aansturing van de centrumgemeente Zwolle gewerkt aan een nieuwe organisatievorm. De aansturing vanuit de twee organisaties loopt niet naar wens. Dit draagt niet bij aan de gewenste doorontwikkeling van Veilig Thuis IJsselland, die moet leiden tot een goede integrale aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling. Onder begeleiding van een externe partij wordt er op dit moment toegewerkt naar een passende organisatievorm. Daarnaast worden er, op het niveau van de uitvoering, verbeterpunten ten aanzien van het werkproces en de samenwerking met Veilig Thuis en de gemeente Steenwijkerland opgepakt.

Statushouders

Door de verhoogde instroom vluchtelingen in Nederland van de afgelopen tijd, zien we ook een hogere instroom van statushouders in onze gemeente. Deze groep kan als kwetsbaar worden gezien, bekeken vanuit een mogelijke zorg- en ondersteuningsbehoefte in het kader van de jeugdwet en de Wmo2015. De verhoogde instroom kan, op termijn, een uitdaging vormen voor de gemeente. Hiervoor zullen de komende periode plannen worden ontwikkeld. Het rijk heeft hiervoor extra uitvoeringsmiddelen beschikbaar gesteld.

Evaluatie jeugdzorgregio IJsselland

De huidige samenwerkingsafspraken in de jeugdzorgregio IJsselland lopen tot en met 2016. Momenteel bestaat de samenwerking uit twee delen: het gezamenlijk uitvoering geven aan een aantal bedrijfsvoerings-taken en de onderlinge financiële solidariteit (de 'verevening'). In het vierde kwartaal van 2016 zal door de afzonderlijke gemeenten worden besloten over de samenwerking vanaf het jaar 2017.

Ontwikkeling zorgvraag en het budget

Wmo 2015

In de PPN 2016 is het budget voor de maatwerkvoorzieningen op basis van te verwachten kosten voor 2016, met € 1.500.000 verlaagd. Opnieuw is er een berekening gemaakt van de mogelijke kosten. Uitgaande van de huidige indicaties en de ontwikkelingen lijkt er voor 2016 voldoende budget.

Jeugdwet

De BVO heeft aangegeven dat er, ondanks een kleine verhoging van het budget in de Algemene uitkering van het gemeentefonds zoals vermeld in de meicirculaire en het overhevelen van lokale naar regionale middelen, er meer geld nodig is om wachtlijsten tegen te gaan. Het is de verwachting dat deze extra kosten (€ 550.000) binnen de budgetten van het Sociaal Domein kunnen worden opgevangen. Op dit moment is de inschatting dat er geen budget binnen de jeugd overblijft.

Impulsgelden

De raad heeft 31 mei 2016 de volgende Impulsgelden binnen het programma SWLanders doen het samen beschikbaar gesteld:

Blijf mobiel beurs	€ 7.000
Fablab en onderwijs	€ 10.000
Interventie kwetsbare jongeren	€ 20.000
Buurtcirkels	€ 30.000
Lang zult u wonen	€ 100.000
Uitbreiding Olde Maat Uus	€ 25.000

Er zijn inmiddels al vergevorderde plannen voor wat betreft de Buurtcirkels en Lang zult u wonen. De Interventie kwetsbare jongeren is in gang gezet samen met de IGSD, RMC, CJG en andere partijen. Wat Fablab, 't Olde Maat Uus en de Blijf mobiel beurs betreft; hierbij gaat het om subsidieverstrekingen. Deze subsidies worden in 2016 beschikt. Het is echter niet de verwachting dat deze gelden volledig in 2016 besteed zullen worden, maar dat er ook nog een deel van het geld in 2017 nodig is.

Risico's:

Impuls brede school/Nationaal actieplan Sport en bewegen

De afgelopen jaren heeft het rijk € 105.000 per jaar als cofinanciering bijgedragen aan het project Brede Impuls Combinatiefuncties. Al vanaf het begin van het project is er zeer zorgvuldig en efficiënt met de middelen omgegaan. Dit heeft erin geresulteerd dat er middelen (in een reserve) zijn overgebleven. Het is nog niet duidelijk of deze middelen (circa € 175.000) teruggestort moeten worden naar het ministerie van VWS. Het is de verwachting dat eind 2016 duidelijk is hoe het ministerie om zal gaan met deze onderuitputting.

Huishoudelijke hulp

Op 18 mei 2016 heeft de Centrale Raad van Beroep aangegeven dat hulp bij het huishouden onder de verantwoordelijkheid valt van de gemeente (Wmo). De wijze waarop de gemeente thans de schoonmaakondersteuning invult sluit niet aan bij deze uitspraak. De raad is dan ook voorgesteld om met ingang van 1 januari 2017 niet alleen de regie op de huishouding als maatwerkvoorziening aan te bieden aan onze inwoners, maar ook de schoonmaakondersteuning. De raad heeft hier op 28 juni 2016 mee ingestemd. Er zullen structurele tekorten ontstaan. Het tekort in 2017 zal worden gedekt uit de reserve Sociaal Domein. Het raadsvoorstel is gebaseerd op een aantal aannames, bijvoorbeeld het verwachte aantal uren hulp bij het huishouden totaal. Nieuw beleid, veranderingen in de samenleving, een mogelijk andere indicatiestelling en andere ontwikkelingen kunnen er echter voor zorgen dat het uiteindelijke volume afwijkt. Daarnaast kunnen de uiteindelijke uurtarieven anders uitvallen door de aanbesteding en is er vooralsnog onduidelijkheid over extra middelen vanuit het rijk. In de loop van 2017 zal duidelijk worden hoe groot de tekorten zullen worden en hoe deze kunnen worden gedekt.

Beschermd wonen/maatschappelijke opvang

Iedere gemeente is, in het kader van de Wmo 2015, verantwoordelijk voor het bieden van maatschappelijke opvang en beschermd wonen. De uitvoering hiervan ligt bij de centrumgemeente Zwolle. Door een korting vanuit het Rijk ontstaat er mogelijk een tekort. Dit tekort wordt opgevangen met een opgebouwde reserve uit 2015. De uitgaven kunnen echter nog verder oplopen door de toename van het PGB-gebruik bij beschermd wonen. Het gaat hierbij om zowel de omvang als de uitnutting waar op dit moment nog onvoldoende zicht op is. Op lokaal niveau wordt nagedacht over andere, innovatieve vormen van deze zorg om de kosten te kunnen beperken.

Uitstroom WWB-ers

Eind 2015 heeft de gemeenteraad kennisgenomen van het Plan van Aanpak van de IGSD (incl. de NWG) en hier extra middelen voor beschikbaar gesteld. Doel van dit plan is om een verlaging van het aantal WWB-ers met 200 te realiseren per ultimo 2016. Het niet halen van deze doelstelling gaat gepaard met aanzienlijk financieel risico voor de gemeente.

Jeugdhulp

Indien de gemeenten in de jeugdzorgregio IJsselland besluiten om de onderlinge financiële solidariteit te beëindigen, leidt dit tot een financieel risico voor de gemeente. Overigens kan het loslaten van de verevening ook leiden tot financiële meevallers in enig jaar. In het raadsvoorstel over de samenwerking in de jeugdzorgregio IJsselland, dat in het najaar aan de raad wordt aangeboden, zal een inschatting worden gemaakt van de omvang van dit risico.

Nadere wijzigingen

Hieronder zijn financiële mutaties vermeld die niet in de programmabegroting zijn opgenomen en geen gevolg zijn van beleidsmatige keuzes.

Financiële mutatie nr. 1: Pilot Jeugdzorg	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	Er is incidenteel € 58.500 over op de pilot jeugdzorg.
Wat zijn de oorzaken?	Uitgaven voor een externe projectleider bleken niet nodig. Daarnaast kost het bij enkele projecten (o.a. project vechtscheidingen, de dyslexieaanpak en de samenwerking met de huisartsen) meer tijd om draagvlak te vinden bij partners in het veld. Dit wordt mede veroorzaakt door de vele wijzigingen die zich in de jeugdzorg hebben voorgedaan.
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van de (sub)doelstellingen?	Enkele transformatieprojecten krijgen enkele maanden later hun weerslag in de praktijk, wel echter met meer draagvlak bij alle partijen.
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	In 2016 wordt een bedrag van € 58.500 niet uitgegeven. Voortzetting in 2017 vindt plaats vanuit reguliere middelen binnen het sociaal domein.
Welke maatregelen stellen we voor?	Het eenmalig voordeel te verwerken in de begroting 2016.
Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	Geen.

Financiële mutatie nr. 2: Gezond in Steenwijkerland (Gids budget)										
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	Voor Gids is in de begroting 2016 een bedrag opgenomen van € 183.000 en in het jaar 2017 is een budget beschikbaar van € 65.000. De aard van de afwijking in 2016 is een overschot van € 59.000, en in 2017 een tekort van € 59.000.									
Wat zijn de oorzaken?	<p>In het door het college van B&W op 17 november 2015 vastgestelde plan van aanpak Gezond in Steenwijkerland is voorgesteld om de middelen op de volgende wijze in te zetten.</p> <table><thead><tr><th>Uitgaven</th><th>2016</th><th>2017</th></tr></thead><tbody><tr><td>Deelproject Senioren</td><td>€ 24.000</td><td>€ 24.000</td></tr><tr><td>Deelprojecten in kernen</td><td>€ 100.000</td><td>€ 100.000</td></tr></tbody></table> <p>Het totale beschikbare budget voor de deelplannen is € 124.000 per jaar Met dit voorstel in het plan van aanpak Gezond in Steenwijkerland is conform advies ingestemd. Door deze herschikking van middelen is het noodzakelijk om € 59.000 bij de jaarrekening over te hevelen naar het jaar 2017.</p>	Uitgaven	2016	2017	Deelproject Senioren	€ 24.000	€ 24.000	Deelprojecten in kernen	€ 100.000	€ 100.000
Uitgaven	2016	2017								
Deelproject Senioren	€ 24.000	€ 24.000								
Deelprojecten in kernen	€ 100.000	€ 100.000								
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van de (sub)doelstellingen?	Geen gevolgen.									
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	Een verschuiving van middelen tussen de jaren 2016 en 2017.									
Welke maatregelen stellen we voor?	Bij de jaarrekening 2016 wordt een verzoek ingediend om het resterende budget over te hevelen naar het jaar 2017.									
Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	De inwoners van diverse dorpen en kernen zijn actief betrokken bij het uitwerken van de deelplannen.									

Financiële mutatie nr. 3: Algemene voorzieningen Wmo	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	Een onderuitputting van € 150.000 op de Algemene voorzieningen Wmo.
Wat zijn de oorzaken?	In de raadsvergadering van 5 april 2016 is besloten om bepaalde bedragen als resultaatbestemming in de jaarrekening 2015 op te nemen en deze budgetten in 2016 weer beschikbaar te stellen. Zo ook een bedrag van € 200.000 voor Algemene voorziening Wmo (WTCG-CER). Er wordt momenteel hard gewerkt aan een voorstel voor het besteding van deze (structurele) middelen maar het gaat niet lukken het doorgeschoven bedrag volledig te besteden in 2016.
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van de (sub)doelstellingen?	Geen.
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	Een eenmalig voordeel van € 150.000.

Welke maatregelen stellen we voor?	Het eenmalig voordeel te verwerken in de begroting 2016.
Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	Geen.

Financiële mutatie 4: Minimabeleid en bijzondere bijstand	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	De IGSD Steenwijkerland en Westerveld heeft over het 1e half jaar gerapporteerd omtrent de stand van zaken over de uitvoering. Hieruit blijkt dat het budget voor minimabeleid en bijzondere bijstand waarschijnlijk overschreden gaat worden met een bedrag van € 200.000.
Wat zijn de oorzaken?	Er wordt meer dan verwacht een beroep gedaan op de regelingen binnen het minimabeleid en op de bijzondere bijstand.
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van de doelstellingen?	Geen.
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	Het budget voor minimabeleid en bijzondere bijstand wordt overschreden met een bedrag van € 200.000.
Welke maatregelen stellen we voor?	Voorgesteld wordt om het budget voor minimabeleid en bijzondere bijstand in het jaar 2016 te verhogen met een bedrag van € 200.000.
Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	Door de IGSD wordt maandelijks gerapporteerd omtrent de stand van zaken over de uitvoering. Binnenkort vindt een evaluatie plaats.

Financiële mutatie 5: Vangnetregeling WWB 2015																	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	Gemeenten die een tekort van meer dan 5% hebben op het verstrekken van bijstandsuitkeringen ten opzichte van de ontvangen BUIG uitkering (de rijksbijdrage voor WWB uitkeringen en IOAW/Z) kunnen vanaf 1 januari 2015 een beroep doen op de Vangnetuitkering Participatiewet 2015. Op basis van onderstaande berekening komen wij over het jaar 2015 voor deze uitkering in aanmerking: <table border="1" data-bbox="619 1003 1401 1339"> <thead> <tr> <th>Regeling</th> <th>Uitgaven 2015</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>WWB</td> <td>€ 11.529.067</td> </tr> <tr> <td>IOAW/Z</td> <td>€ 715.179</td> </tr> <tr> <td>Bbz (startende ondernemers)</td> <td>€ .824</td> </tr> <tr> <td>Baten Terugvordering en verhaal 2015 (=WWB)</td> <td>€ -/ - 262.544</td> </tr> <tr> <td>Totale netto uitgaven in boekjaar</td> <td>€ 11.989.526</td> </tr> <tr> <td>Definitieve BUIG –budget 2015</td> <td>€ 11.005.306</td> </tr> <tr> <td>Tekort 2015 (= 8,94% en > 5%)</td> <td>€ 984.220</td> </tr> </tbody> </table>	Regeling	Uitgaven 2015	WWB	€ 11.529.067	IOAW/Z	€ 715.179	Bbz (startende ondernemers)	€ .824	Baten Terugvordering en verhaal 2015 (=WWB)	€ -/ - 262.544	Totale netto uitgaven in boekjaar	€ 11.989.526	Definitieve BUIG –budget 2015	€ 11.005.306	Tekort 2015 (= 8,94% en > 5%)	€ 984.220
Regeling	Uitgaven 2015																
WWB	€ 11.529.067																
IOAW/Z	€ 715.179																
Bbz (startende ondernemers)	€ .824																
Baten Terugvordering en verhaal 2015 (=WWB)	€ -/ - 262.544																
Totale netto uitgaven in boekjaar	€ 11.989.526																
Definitieve BUIG –budget 2015	€ 11.005.306																
Tekort 2015 (= 8,94% en > 5%)	€ 984.220																
Wat zijn de oorzaken?	Zie hierboven.																
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van de doelstellingen?	Geen.																
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	Overschrijding tot en met 5% van het BUIG budget is eigen risico gemeente. Overschrijding van 5% tot 10% van het BUIG budget is 50% risico gemeente. Wij kunnen op basis van bovenstaande gegevens aanspraak maken op een Vangnetuitkering 2015 van € 217.000.																
Welke maatregelen stellen we voor?	Voorgesteld wordt om het te ontvangen bedrag van € 217.000 op te nemen in de begroting 2016.																
Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	Geen.																

Financiële mutatie 6: Vangnetregeling WWB 2011	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	Bij de vaststelling van de jaarrekening 2011 is geconstateerd dat de uitgaven voor WWB/IOA uitkeringen ten opzichte van het ontvangen rijksbudget ruimschoots de risicodrempel heeft overschreden. Hierdoor heeft de gemeente een aanvraag voor een Incidentele aanvullende uitkering (IAU) ingediend bij het rijk ter hoogte van een bedrag van € 1.175.000. Onlangs is genoemd bedrag toegekend aan de gemeente Steenwijkerland.

Wat zijn de oorzaken?	In eerste instantie heeft het rijk de claim van de gemeente afgewezen. Ook de aangespannen beroepszaak is door de rechtbank ongegrond verklaard. Inmiddels heeft de Centrale Raad van Beroep in twee soortgelijke zaken bepaald dat het rijk een (causaal) verband moet aantonen tussen het gevoerde beleid en uitvoering van de gemeente en de budgetoverschrijding, alvorens op basis daarvan tot een afwijzing van de claim te komen. De staatssecretaris van het ministerie van sociale zaken en werkgelegenheid is niet in staat gebleken om dit causaal verband aan te tonen en heeft alsnog besloten het bezwaar van de gemeente tegen de afwijzing van de IAU-aanvraag gegrond te verklaren.
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van de doelstellingen?	Geen.
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	Er wordt een bedrag van € 1.175.000 ontvangen.
Welke maatregelen stellen we voor?	Voorgesteld wordt om het te ontvangen bedrag van € 1.175.000 op te nemen in de begroting 2016.
Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	Geen.

Financiële mutatie 7: Reserve frictiekosten Igsd - Nwg	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	Bij de vaststelling van de begroting 2015 heeft de gemeenteraad een reserve ingesteld van € 1,22 mln. voor de frictiekosten als gevolg van de samenwerking NoordWestGroep en IGSD. In het jaar 2015 bedroegen de frictiekosten € 469.000. De stand van de reserve bedraagt op dit moment nog € 751.000. De frictiekosten over het jaar 2016 bedragen € 215.000. Het voorstel is om dit bedrag beschikbaar te stellen uit de ingestelde reserve.
Wat zijn de oorzaken?	Bij de samenwerking tussen NoordWestGroep en IGSD is er rekening gehouden met frictie- en opstartkosten van de nieuwe uitvoeringsorganisatie. Het gaat hier om de kosten van de ex-directeur van de IGSD, de kosten van inhuur van de huidige interim-directeur, de kosten van externe inhuur van diverse personen en implementatiekosten.
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van de doelstellingen?	Geen.
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	De ingestelde reserve frictiekosten neemt af met een bedrag van € 215.000.
Welke maatregelen stellen we voor?	Beschikbaar stellen van een bedrag van € 215.000 ten laste van de ingestelde reserve frictiekosten.
Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	Geen.

2.4 Steenwijkerlanders zijn actief

Steenwijkerlanders zijn actief

Prognoses:

- = op koers
- = specifieke aandacht vereist
- ▲ = er zijn problemen
- X = geen gegevens bekend

Inleiding

Samen willen we aan het werk. Het is belangrijk dat iedereen aan het werk kan, waar mogelijk in ons eigen gebied. Het hebben van werk is van belang voor het individu, de samenleving en de economie. We zien met name kansen voor de vrijetijdseconomie. Samen met ondernemers-(organisaties) en de Regio Zwolle gaan we hier actief mee aan de slag.

Ambitie: behoud en ontwikkeling werkgelegenheid in Steenwijkerland

Doelstelling: versterken ondernemersklimaat

Stand van zaken beoogde subdoelstellingen uit de Programmabegroting 2016-2019

Subdoelen	Aanvangs-jaar	Jaar van realisatie	Norm 2016	Prognose	Toelichting
Revitalisering bedrijventerreinen "2.0" is omgezet in duurzaam, veilig en efficiënt gebruik van de gebieden.	2015	2018	40% afspraken uitgevoerd	■	Uitgangspunten vervolg opgenomen in aanpak Parkmanagement 3.0. Afstemming met Businessclub Steenwijkerland over uitvoering en aanpak.
Ondernemers zijn tevreden over het ondernemersklimaat	2015	2018	Nulmeting	●	De resultaten van het onderzoek MKB vriendelijke gemeente zijn bekend. Steenwijkerland scoort op de dienstverlening een 5,9.

Doelstelling: groei aantal arbeidsplaatsen en toeleiding

Stand van zaken beoogde subdoelstellingen uit de Programmabegroting 2016-2019

Subdoelen	Aanvangs-jaar	Jaar van realisatie	Norm 2016	Prognose	Toelichting
<ul style="list-style-type: none"> • Plaatsen mensen met een arbeidsbeperking • (ex-Wajong en Wsw) 	2015	2018	X plaatsingen o.b.v. te bepalen norm.	■	De ambitie uit het Plan van Aanpak IGSD –NWG om 100 mensen met een arbeidsbeperking te plaatsen bij

					het reguliere bedrijfsleven is nog niet gelukt. Hier zal in het 2 ^e halfjaar 2016 nog een extra forse inspanning door NoordWestGroep voor gedaan moeten worden.
<ul style="list-style-type: none"> • Jaarlijks stromen gemiddeld 50 personen met een afstand tot de arbeidsmarkt uit de WWB naar betaald werk. 	2015	2018	50	●	
<ul style="list-style-type: none"> • Alle cliënten met een grote afstand tot de arbeidsmarkt verrichten naar vermogen een tegenprestatie voor hun uitkering in de vorm van vrijwilligerswerk, mantelzorg of anderszins maatschappelijk nuttige activiteiten. 	2015	2018	85%	■	Per 1 juli 2016 verricht 55% van het aantal cliënten met een grote afstand tot de arbeidsmarkt naar vermogen een tegenprestatie in de vorm van vrijwilligerswerk, mantelzorg of anderszins maatschappelijk nuttige activiteiten. Mede als gevolg van het aangenomen initiatiefvoorstel hierover zal dit in het 2 ^e halfjaar 2016 geïntensiveerd worden.
Efficiënte en robuuste uitvoering van de Participatiewet	2015	2016	Onderzoek naar de haalbaarheid samenwerking met Meppel, Westerveld, Zwartewaterland en Staphorst	●	Dit maakt onderdeel uit van het onderzoek naar de toekomstvisie van de IGSD.
Het werkloosheidspercentage in de gemeente (10,6%, bron UWV) groeit dichter toe naar het werkloosheidspercentage Werkbedrijf regio Zwolle* (bron UWV 9,0%,)	2015	2018	<1,6%	●	Het werkloosheidspercentage in Steenwijkerland (10,0%) ligt o.b.v. de laatst bekende info (juni 2016) nog 1,4% hoger dan de Regio Zwolle (8,6%).

*Het werkbedrijf regio Zwolle, eerder de IJsselvechtstreek, bevat de volgende gemeenten: Dalfsen, Hardenberg, Hattem, Heerde, Kampen, Meppel, Oldebroek, Ommen, Raalte, Staphorst, Steenwijkerland, Westerveld, Zwartewaterland en Zwolle.

Ambitie: Meer kansen voor de vrijetijdseconomie

Doelstelling: respect voor (landschappelijke) omgeving

Geen subdoelstellingen geformuleerd.

Doelstelling: toename werkgelegenheid in de recreatiesector

Stand van zaken beoogde subdoelstellingen uit de Programmabegroting 2016-2019

Subdoelen	Aanvangs- jaar	Jaar van realisatie	Norm 2016	Prognose	Toelichting
We streven naar een groei van het aantal arbeidsplaatsen in de recreatiesector.	2016	2018	2% groei	●	In 2015 waren er 1950 banen in de recreatiesector. In 2013 en 2014 waren dat er 2060 (Bron: LISA). De verwachting is dat, wanneer het economisch herstel zich voortzet, dit positieve gevolgen zal hebben voor de werkgelegenheid zodat een groei van 2% in 2016 t.o.v. 2015 reëel wordt geacht.
We streven naar een jaarlijkse toename van het aantal arbeidsplaatsen in de recreatiesector voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt.	2016	2018	25	●	Liggen op schema, aantal extra plaatsingen zijn wel tijdelijk en/of seizoensgebonden.

Ambitie: Vitaliteit en leefbaarheid centraal

Doelstelling: landelijk gebied als promotor

Stand van zaken beoogde subdoelstellingen uit de Programmabegroting 2016-2019

Subdoelen	Aanvangs- jaar	Jaar van realisatie	Norm 2016	Prognose	Norm 2018 en verder
Nationaal Park Weerribben-Wieden is een door gebiedspartners gedragen zelfstandige gebiedsentiteit	2015	2016	Gebiedsproces wordt afgerond en gewenste gebiedsentiteit is met gebiedspartners vastgesteld.	●	Nationaal Park Weerribben-Wieden blijft een door gebiedspartners gedragen zelfstandige gebiedsentiteit.
Nominatie van Koloniën van Weldadigheid voor aanwijzing tot Unesco Werelderfgoed	2016	2018	Definitief nominatie-dossier gereed.	●	In september 2016 vindt behandeling in de raad plaats zodat in januari 2017 het dossier aangeboden kan worden.
Toename van het aantal groen/blauwe diensten	2016	2018	Afspraken voor nieuwe contracten met ambitie van 10% groei in 2018 t.o.v. 2015.	▲	De provincie Overijssel heeft geen vervolg gegeven op de regeling Groene en Blauwe Diensten. De regeling is in 2014 beëindigd. Wel is er in 2015 een tijdelijk vervolg geweest onder de naam interim-regeling. Gezien de beëindiging zal

Subdoelen	Aanvangs- jaar	Jaar van realisatie	Norm 2016	Prognose	Norm 2018 en verder
					de doelstelling niet worden behaald.

Doelstelling: economische vitaliteit en leefbaarheid in de kernen

Stand van zaken beoogde subdoelstellingen uit de Programmabegroting 2016-2019

Subdoelen	Aanvangs- jaar	Jaar van realisatie	Norm 2016	Prog- nose	Toelichting
Investerings in leefbaarheid vergroten (m.b.v. investeringen Leader programma).	2015	2018	Leaderstructuur met lokale actiegroep is geïnstalleerd.	●	Lokale actiegroep Leader Noord Overijssel is op 24 november 2015 door GS ingesteld. Een voorstel om cofinancieringsgelden beschikbaar te stellen is in mei 2016 in de raad behandeld.
Ruimte voor herbestemming leegstand vastgoed	2015	2018	Inventarisatie privaat vastgoed.	●	Dit plan maakt onderdeel uit van Parkmanagement 3.0.

Doelstelling: iedereen aangesloten

Stand van zaken beoogde subdoelstellingen uit de Programmabegroting 2016-2019

Subdoelen	Aanvangs- jaar	Jaar van realisatie	Norm 2016	Prognose	Toelichting
Buitengebied Steenwijkerland ontsloten met snel internet.	2016	2018	Marktpartij CIF heeft intentie uitgesproken om buitengebied van Steenwijkerland te verglazen.	●	CIF heeft de intentie om in samenwerking met Stichting BBNoW het buitengebied te verglazen. Voorwaarde is een deelnemingspercentage van 50%. De vraagbundeling wordt eind 2016/begin 2017 uitgevoerd. Bij voldoende deelname is de prognose dat eind 2017 de aanleg is gerealiseerd.

Projecten/ investeringen Programmabegroting 2016-2019

Stand van zaken zoals opgenomen in de Programmabegroting 2016-2019 > € 50.000.

Stand van zaken projecten/investeringen Programmabegroting 2016-2019 > € 50.000				
Omschrijving project/investering	Wordt de planning gehaald?	Wordt project/ investering uitgevoerd volgens het laatst vastgestelde projectplan?	Worden middelen ingezet overeenkomstig het laatst vastgestelde projectplan?	Is de investering/ het project gereed?
Regio Zwolle	●	●	●	Nee

Nadere wijzigingen

Hieronder zijn financiële mutaties vermeld die niet in de programmabegroting zijn opgenomen en geen gevolg zijn van beleidsmatige keuzes.

Financiële mutatie nr. 1 : Stelpost visie Plattelandseconomie	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	De stelpost ter hoogte van € 25.000 voor de visie Plattelandseconomie wordt niet gebruikt.
Wat zijn de oorzaken?	<p>De visie Plattelandseconomie is in 2010 door de gemeenteraad vastgesteld en omvat een aantal ambities voor de (economische) sector die grond inzet als productiemiddel (landbouw, natuur, visserij, rietteelt). Deze ambities worden uitgevoerd volgens een aantal werklijnen en daarvoor is jaarlijks een budget beschikbaar van € 25.000.</p> <p>Het gaat om de werklijnen: Werklijn 1: Natuur en economie verbinden: de mens als schakel Werklijn 2: Sociale behoeften koppelen aan plattelandseconomie: kwaliteit is winst Werklijn 3: Jongeren binden én boeien Werklijn 4: Beleid op orde</p> <p>De balans opmakend kan worden geconstateerd dat diverse projecten uit dit uitvoeringsplan inmiddels zijn uitgevoerd en hun eigen financiering hebben/hadden. Het gaat dan om: Groen/blauwe diensten Promotie en ondernemerschap rietteelt Subsidieregeling Rieten Daken Streekeigen Huis en Erf Plattelandsdag "Over het hek"</p>
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van de (sub)doelstellingen?	Geen, uitvoering verloopt via andere beleidslijnen.
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	Het beschikbaar budget wordt bij realisatie van bovenstaande activiteiten niet aangesproken.
Welke maatregelen stellen we voor?	Het beschikbare budget visie Plattelandseconomie (€ 25.000) kan structureel worden afgeraamd ten gunste van het begrotingssaldo.
Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	Middels de omgevingsvisie wordt ook aandacht besteed aan het landelijk gebied en het economisch functioneren daarvan.

Actualiteiten en risico's met betrekking tot dit programma:

Actualiteiten:

De ontwikkelingen om te komen tot een nieuwe toekomstbestendige organisatie voor het Nationaal park Weerribben-Wieden zijn in volle gang. In september 2016 is besloten over de toekomst van Weerribben-Wieden en heeft de raad een vervolgopdracht voor verdere uitwerking gegeven. In januari 2017 zal het resultaat ter besluitvorming aan de raad worden voorgelegd.

Voor 2016 (nulmeting en merkontwikkeling) en 2017 (nulmeting, merk- en poortenontwikkeling) zijn ook impuls gelden beschikbaar gesteld. Begin 2017 zult u – ook in het kader van de uitwerking vervolgopdracht Nationaal Park - hierover worden geïnformeerd.

De huidige visie Toerisme en Recreatie dateert uit het jaar 2009. Er is aanleiding deze visie te actualiseren. Hierbij zullen we de toeristisch-recreatieve sector nauw betrekken. De focus zal liggen op een verdere ontwikkeling van de sector. De toeristisch-recreatieve sector in Steenwijkerland is al een economische sector van belang en heeft mogelijkheden zich nog verder te ontwikkelen. We streven ernaar medio 2017 een maximaal gedragen visie te kunnen laten vaststellen door de gemeenteraad. Volgend hierop zullen we samen met onze partners een uitvoeringsagenda opstellen.

De samenwerking met de Business Club Steenwijkerland verloopt goed onder de noemer "Parkmanagement 3.0". Gezamenlijk zullen activiteiten ontplooid en projecten gestart worden op het gebied van arbeidsmarkt, duurzaamheid en ondernemerschap. Hier zal de komende tijd het accent op komen te liggen.

De uitvoering van de doelstelling voor groene en blauwe diensten is gestagneerd door het beëindigen van de regeling door de provincie. De provincie heeft onlangs wel geld beschikbaar gesteld voor een andere impuls, waarbij uitgegaan wordt van een collectieve aanpak van landschapsonderhoud. We denken hierin proactief mee.

De ontwikkelingen op het gebied van breedband verlopen positief. De regio van de gemeente is beperkt. Marktpartij CIF heeft aangegeven dat bij een positieve vraagbundeling (deelnemingspercentage minimaal 50%) zal worden gestart met de aanleg van een glasvezelnetwerk.

Momenteel wordt overleg gevoerd met het bestuur van 't Olde Maat Uus en initiatiefnemers van het project "de Koloniën" in Willemsoord over de inzet van de beschikbaar gestelde impuls gelden (€ 100.000).

Risico's:

De integrale visie op de binnenstad van Steenwijk wordt vergezeld van een investeringsprogramma waarin een beroep wordt gedaan op de inzet van gemeentelijke middelen (waaronder ook impuls gelden), provinciale middelen en een bijdrage vanuit ondernemers. De bijdrage van de ondernemers is nog niet toegezegd.

Over het definitieve investeringsprogramma vindt in het 4^e kwartaal van dit jaar verder bestuurlijk overleg plaats. Vervolgens wordt de raad zo snel mogelijk een voorstel tot vaststelling van de visie binnenstad voorgelegd met het daarbij behorende investeringsprogramma.

2.5 Financiën en bedrijfsvoering

Financiën en bedrijfsvoering

Prognoses:

- = op koers
- = specifieke aandacht vereist
- ▲ = er zijn problemen
- X = geen gegevens bekend

Inleiding (algemene doelstelling en stand van zaken bestuursprogramma)

De gemeentelijke organisatie werkt verder aan een flexibele en wendbare organisatie. Voorbereidende werkzaamheden voor doorontwikkeling van de organisatie zijn in gang gezet. Daarmee wordt het thema Interne Organisatie verder geconcretiseerd met als uitgangspunt om onze processen nog beter in te richten. De voorgenomen bezuinigingen op management kunnen daarmee ook worden ingevuld. Continue aandacht blijft nodig voor het onderwerp informatievoorziening en –beveiliging, zodat we in 2020 voldoen aan de baseline informatiebeveiliging gemeenten. Daarvoor is een plan van aanpak opgesteld dat nu in uitvoering is genomen. Het verzuimpercentage ligt aanzienlijk hoger dan in voorgaande jaren, voortkomend uit een combinatie van een zware griepgolf, meerdere langverzuim situaties en een toegenomen werkdruk. Acties om het ziekteverzuim terug te dringen zijn ingezet. In het kader van aantrekkelijk werkgeverschap en evenwichtige leeftijdsopbouw van het personeelsbestand zijn vijf trainees gestart met een tweejarig programma.

Ambitie: Verantwoorde gemeentelijke financiën

Doelstelling: Sluitende meerjarenbegroting

Stand van zaken beoogde subdoelstellingen uit de Programmabegroting 2016-2019

Subdoelen	Aanvangs-jaar	Jaar van realisatie	Norm 2016	Prognose	Toelichting
De uitgaven en inkomsten zijn inclusief bezuinigingsmaatregelen structureel en reëel in evenwicht	2015	2018	De uitgaven en inkomsten zijn inclusief bezuinigingsmaatregelen structureel en reëel in evenwicht	●	

Doelstelling: Wendbaar en transparant

Geen subdoelstellingen geformuleerd

Ambitie: Wendbare bedrijfsvoering

Doelstelling: Samenwerking met meerwaarde

Stand van zaken beoogde subdoelstellingen uit de Programmabegroting 2016-2019

Subdoelen	Aanvangs-jaar	Jaar van realisatie	Norm 2016	Prognose	Toelichting
Inkoop efficiënt en robuust georganiseerd	2015	2018	Bepalen organisatievorm samenwerking inkoop met één of meer andere gemeenten	●	Uit een door studenten van de Hogeschool Windesheim uitgevoerd onderzoek is naar voren gekomen dat de samenwerking op het gebied van inkoopcoördinatie het best vormgegeven kan worden middels een fasenplan waarbij toegewerkt wordt naar samenwerking middels het gastheermodel. Om dit te realiseren zullen nadere werkafspraken worden gemaakt voor een netwerksamenwerking en het harmoniseren van processen.
Uitvoering BGT efficiënt en robuust georganiseerd	2015	2016	Vormgeving samenwerking BGT met Zwartewaterland operationeel	▲	De samenwerking is niet tot stand gekomen. Onze organisatie is goed in staat zelf de uitvoering van de BGT efficiënt en robuust te organiseren.
Verminderen kwetsbaarheid op het gebied van ICT	2015	2016	Uitwijk met Meppel operationeel	●	

Doelstelling: risicomanagement

Stand van zaken beoogde subdoelstellingen uit de Programmabegroting 2016-2019

Subdoelen	Aanvangs-jaar	Jaar van realisatie	Norm 2016	Prognose	Toelichting
Beheersing van interne werkprocessen (zelfcontrolerend)	2015	2018	11 processen	●	
Informatiebeveiligingsrisico's geminimaliseerd	2015	2020; 5 jaren plan	Planning informatiebeveiligingsplan 2016 uitgevoerd	■	Door wisseling van functionarissen is er vertraging opgetreden in de uitvoering van de activiteiten uit het informatiebeveiligingsplan 2016. Herijking heeft inmiddels plaatsgevonden en we zijn gestart met het opnieuw uitvoeren van een gap- en een risicoanalyse. Binnenkort start een bewustwordingscampagne informatiebeveiliging.

Doelstelling: kwaliteit van de organisatie

Stand van zaken beoogde subdoelstellingen uit de Programmabegroting 2016-2019

Subdoelen	Aanvangs-jaar	Jaar van realisatie	Norm 2016	Prognose	Toelichting
Rapportcijfer gemeentelijke organisatie 6,5	2015	2018	6,5	X	Voorgesteld wordt om dit subdoel te laten vervallen. Het rapportcijfer is dermate algemeen dat bepalen van gerichte verbeteracties op basis van deze meting niet mogelijk is. Monitoring en verbetering van de gemeentelijke organisatie vindt al plaats door meer gerichte meetinstrumenten, waaronder de Klantcontactmonitor, deelname aan Vensters voor Bedrijfsvoering en andere onderzoeken die meer focus hebben. Dit rapportcijfer voegt weinig toe.
Er is een dynamische, plezierige en gezonde werkomgeving	2015	2018	Medewerkerstevredenheid $\geq 7,5$ Ziekteverzuim $< 4,5\%$	X ■	Eind 2016 of begin 2017 wordt weer een medewerkerstevredenheid-onderzoek gehouden. In 2014 was het cijfer 7,1. In 2014 was het ziekteverzuim cijfer 4,6%. In 2015 was het ziekteverzuim cijfer 5 %. Er is een stijgende lijn waar te nemen zowel voor Steenwijkerland als landelijk. Prognose is dat het ziekteverzuim percentage in 2016 niet daalt tot 4.5 %.
Geen integriteitsschendingen	2015	2018	Geen integriteitsschendingen	●	
Een evenwichtige leeftijdsopbouw van de organisatie	2015	2016	Instroom van 4 medewerkers onder de 30 jaar	●	Begin 2016 zijn er vijf trainees - jonger dan 30 jaar- aangenomen.

Bezuinigingen Programmabegroting 2015-2018

Stand van zaken bezuinigingen zoals opgenomen in de Programmabegroting 2015-2018.

Nog niet gerealiseerde bezuinigingsmaatregel	Toelichting
Generieke taakstelling afdelingen 2017: € 100.000; 2018: € 150.000; 2019 en volgende jaren: € 200.000	Momenteel zijn we bezig met het herschikken van de organisatie. Dit moet er toe leiden dat er op het gebied van management en het secretariaat kan worden bezuinigd. Voor 2016 is de taakstelling ingevuld. Één vertrokken manager wordt niet ingevuld en de meerderheid van de managers werkt parttime.
Afschaffen/ verminderen gebruik externe locaties structureel € 20.000 met ingang van 2016	De taakstelling is verdeeld over de verschillende afdelingen en is structureel ingevuld.

Nadere wijzigingen

Hieronder zijn financiële mutaties vermeld die niet in de programmabegroting zijn opgenomen en geen gevolg zijn van beleidsmatige keuzes.

Financiële mutatie nr. : 1 Loonkosten raad en college wegens vervanging	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	In het eerste halfjaar zijn extra kosten gemaakt voor de vervanging van een raadslid en een collegelid wegens ziekte. Deze kosten bedragen € 45.000.
Wat zijn de oorzaken?	Tijdelijke vervanging van een tweetal bestuurders wegens ziekte.
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van de (sub)doelstellingen?	Geen.
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	Een eenmalig financieel nadeel van € 45.000.
Welke maatregelen stellen we voor?	Het financiële nadeel ten laste brengen van het begrotingssaldo 2016
Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	Geen.

Financiële mutatie nr. : 2 Dotatie voorziening wachtgeld voormalig bestuurders	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	Als gevolg van het afscheid van twee bestuurders is een wachtgeldverplichting ontstaan van € 485.000.
Wat zijn de oorzaken?	De rechtpositie van bestuurders verplicht de gemeente tot het voldoen van een wachtgelduitkering. De duur hiervan is afhankelijk van het arbeidsverleden en het aanvaarden van een nieuwe dienstbetrekking.
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van de (sub)doelstellingen?	Geen.
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	Een eenmalig financieel nadeel van € 485.000.
Welke maatregelen stellen we voor?	De benodigde middelen van € 485.000 te storten in de voorziening wachtgeld collegeleden.
Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	Geen.

Financiële mutatie nr. : 3 Dotatie voorziening pensioen bestuurders	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	Als gevolg van de steeds verdere daling van de marktrente zal in de voorziening overdracht pensioen en betaalde pensioenen een extra bedrag gestort moeten worden.
Wat zijn de oorzaken?	De rechtpositie van bestuurders verplicht de gemeente om de omvang van deze voorziening te baseren op de meest recente sterftetabel en de ontwikkelingen in de rente.
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van de (sub)doelstellingen?	Geen.
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	Een eenmalig financieel nadeel waarvan de omvang nog niet bekend is.
Welke maatregelen stellen we voor?	Vooralsnog PM omdat de omvang nog niet bekend is.
Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	Als gevolg van de schommelingen in de marktrente dient de omvang van deze voorziening jaarlijks bijgesteld worden.

Financiële mutatie nr. : 4 Dividenduitkering N.V. Rova Holding	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	Over 2015 is een hogere dividenduitkering ontvangen van € 53.840.
Wat zijn de oorzaken?	De Rova heeft over 2015 een hoger nettoresultaat behaald dan over 2014. (2015: 6,8 miljoen; 2014: 5,7 miljoen)
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van de (sub)doelstellingen?	Geen.
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	Eenmalig een hogere dividenduitkering van € 53.840.
Welke maatregelen stellen we voor?	Eenmalige aanpassing van de begroting 2016.

Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	Geen.
--	-------

Financiële mutatie nr. : 5 Dividend Wadinko	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	Jaarlijkse dividenduitkering aan de aandeelhouders ad € 1.194.500. Voor de gemeente komt dit neer op een bedrag van € 65.000.
Wat zijn de oorzaken?	Wadinko beschikt over voldoende liquiditeit en eigen vermogen (reserves), te weten meer dan € 15 miljoen en € 60 miljoen. Daarom heeft zij de mogelijkheid om de dividenduitkering de komende jaren voort te zetten.
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van de (sub)doelstellingen?	Geen
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	Structureel voordeel van € 65.000 ingaande 2018.
Welke maatregelen stellen we voor?	Het structurele financiële voordeel ten gunste te brengen van het begrotingssaldo 2018-2020.
Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	Onder andere lage rentepercentages en economische ontwikkelingen.

Financiële mutatie nr. : 6 Rente lening Vitens	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	Jaarlijkse aanpassing van het rentepercentage van de verstrekte lening aan Vitens per 1 juli 2016.
Wat zijn de oorzaken?	De rentevergoeding is gebaseerd op een percentage van 2,50%.
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van de (sub)doelstellingen?	Geen.
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	Een structureel financieel nadeel van € 6.911, € 4.396, € 3.139, € 5.669 in respectievelijk 2017 t/m 2020.
Welke maatregelen stellen we voor?	Het structurele financiële nadeel ten laste brengen van het begrotingssaldo 2017-2020.
Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	Geen.

Financiële mutatie nr. : 7 Algemene uitkering 2016	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	Financiële resultaten van de meicirculaire 2016
Wat zijn de oorzaken?	Afrekening accres 2015 € 117.265 (V) Accresontwikkeling 2016-2020 € 175.897 (N) Ontwikkeling uitkeringsbasis (bijstelling uitkeringsfactor) € 117.265 (V) Uitkering verdeelreserve € 29.316 (V) Uitname voor vorming decentralisatieuitkering Asielzoekers € 117.265 (N) Actualisatie aantallen en hoeveelheden € 194.692 (V) Actualisatie WOZ waarde € 78.860 (N) V= voordeel N= nadeel
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van de (sub)doelstellingen?	Voor 2016 geen, op de (middel) lange termijn afhankelijk van verdere ontwikkeling van de algemene uitkering.
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	De mei circulaire geeft per saldo een voordeel van € 76.516. Daarvan is in de perspectiefnota reeds € 105.832 opgenomen. Per saldo dus een nadeel voor de najaarsnota van € 105.832 - € 76.516 = € 29.316.
Welke maatregelen stellen we voor?	Aanpassen van de begroting 2016.
Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	Het rijk heeft bij monde van minister Plasterk aangekondigd dat er binnenkort een traject start waar fundamenteel naar de uitgangspunten van de financiële verhoudingen (verdeelsystematiek) wordt gekeken.

Financiële mutatie nr. : 8 Budget WOZ	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	Overschot budget WOZ van € 20.000.
Wat zijn de oorzaken?	Verwachte meerwerk kan veelal door eigen personeel worden opgelost, waardoor geen extra kosten worden gemaakt voor inhuur extern personeel.
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van de (sub)doelstellingen?	De gestelde doelstellingen worden gewoon gerealiseerd

Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	N.v.t.
Welke maatregelen stellen we voor?	Aanpassing van de begroting 2016.
Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	N.v.t.

Financiële mutatie nr. : 9 Forensenbelasting

Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	± € 29.000,= meer aan forensenbelasting opgelegd dan begroot is.
Wat zijn de oorzaken?	Op basis van de werkelijke inkomsten over 2015 worden zowel in 2016 als ook structureel meer inkomsten verwacht.
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van de (sub)doelstellingen?	N.v.t.
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	Een eenmalig financieel voordeel van € 29.000 en een structureel financieel voordeel van € 25.000 vanaf 2017.
Welke maatregelen stellen we voor?	Voor 2016 begroting verhogen met € 29.000. Voor 2017 e.v .begroting verhogen met € 25.000.
Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	N.v.t.

Financiële mutatie nr. : 10 Opbrengsten OZB

Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	De daadwerkelijke WOZ waarde komt lager uit dan in de begroting is opgenomen. Gevolg is dat ook de opbrengst van de OZB achterblijft.
Wat zijn de oorzaken?	Een lagere WOZ waarde ten opzichte van de opgave/ prognose van de WOZ waarde eind 2015. Deze geprognosticeerde WOZ waarde is de basis geweest voor de vaststelling van de tarieven in de raad van december 2015.
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van de (sub)doelstellingen?	Geen
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	Nadelig resultaat in de rekening 2016.
Welke maatregelen stellen we voor?	Nadere analyse wordt verricht en vooralsnog wordt een PM geraamd
Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	Marktontwikkelingen vormen jaarlijks de basis voor de tariefstellingen voor de begroting.

Financiële mutatie nr. : 11 Resultaat bedrijfsvoering 2016

Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	In financiële zin ligt het resultaat van de bedrijfsvoering 2016 op een koers van € 340.000 positief.
Wat zijn de oorzaken?	De grootste voordelen die worden gerealiseerd komen door lagere personeelslasten, lagere kapitaallasten, lagere exploitatielasten ICT en lagere kosten voor de afdracht loonheffing werkkostenregeling.
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van de (sub)doelstellingen?	Niet van toepassing.
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	Er is een voordeel binnen de bedrijfsvoering van € 340.000.
Welke maatregelen stellen we voor?	Het saldo van de bedrijfsvoering 2016 ten gunste brengen van het resultaat 2016 en de begroting aanpassen.
Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	Geen.

Financiële mutatie nr. : 12 Verzekeringspremies	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	De premie voor kunst en musea voor 2016 is abusievelijk ten laste dienstjaar 2015 geboekt. Voor 2016 is hierop dan ook een voordeel van € 1.954,- behaald. Verder zijn de premies voor de brand- en stormverzekering aangepast, c.q. uitgebreid door onder andere Rabotheater De Meenthe. Het bedrag dat hiermee gemoeid is bedraagt € 1.693,-.
Wat zijn de oorzaken?	Abusievelijk is de premie voor kunst en musea ten laste van dienstjaar 2015 geboekt. Verder zijn de premies voor de brand- en stormverzekering verhoogd. Omdat de gemeente nu eigenaar is van Rabotheater De Meenthe moet de gemeente dit pand ook verzekeren.
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van de (sub)doelstellingen?	Geen.
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	Een hogere premie voor de brand- en stormverzekering.
Welke maatregelen stellen we voor?	De begroting aan te passen.
Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	Jaarlijkse verhoging van de diverse premies in verband met autonome ontwikkelingen.

Actualiteiten en risico's met betrekking tot dit programma

Risico rioolheffing

Met betrekking tot de rioolheffing lopen momenteel 2 beroepszaken. U bent hierover geïnformeerd via de Perspectiefnota. Voor de volledigheid vindt u onderstaand nogmaals de tekst zoals opgenomen in de Perspectiefnota.

Ten eerste een cassatieprocedure bij de Hoge Raad met betrekking tot de rioolheffing 2013. Deze zaak betreft een verzamelgebouw, een loods met verschillende opslagunits die verhuurd worden aan derden. De rioolheffing is per unit in rekening gebracht. Namens de eigenaar van de loods is (kort gezegd) een beroep gedaan op het gelijkheidsbeginsel. Campings worden voor de aanslagoplegging (net als in de Wet WOZ) als één geheel aangemerkt. Niet alle huurkavels krijgen een afzonderlijke aanslag, de eigenaar/exploitant van de camping betaalt voor het geheel. De eigenaar van de loods wil dit ook, dus één aanslag voor het gehele pand en geen aanslagen per afzonderlijke unit. De rechtbank heeft het beroep ongegrond verklaard, het gerechtshof het hoger beroep gegrond. Namens de gemeente heeft de VNG cassatie bij de Hoge Raad ingesteld tegen deze uitspraak. Een cassatieprocedure duurt lang. Naar verwachting wordt eind 2016/begin 2017 uitspraak gedaan. De mogelijke financiële gevolgen van deze zaak op zich zijn niet noemenswaardig.

Ten tweede loopt nog een beroep van een woningbouwvereniging bij de rechtbank tegen de rioolheffing 2013. Ook in deze procedure wordt een beroep op het gelijkheidsbeginsel gedaan, onder verwijzing naar campings. Hiernaast wordt in deze procedure aangevoerd dat de opbrengst van de rioolheffing hoger is dan de kosten. Dit is niet toegestaan, de rioolheffing mag (maximaal) kostendekkend zijn. We hebben een overzicht van de kosten en baten ingediend bij de rechtbank. Volgens de eiser rekenen we kosten toe aan de rioolheffing die daaraan niet toegerekend mogen worden. In het overzicht hebben we echter nog een behoorlijke marge tussen de baten en de lasten. Er moeten veel lasten door de rechter afgekeurd worden om boven 100% kostendekking uit te komen. Als je boven 110% kostendekking zit, is de gehele verordening onverbindend en wordt de aanslag vernietigd. We verwachten niet dat hiervan sprake zal zijn. Zit je bijvoorbeeld op 105%, dan moet de aanslag van de woningbouwvereniging met 5% verlaagd worden. De financiële gevolgen zijn in dat geval relatief beperkt. Dit zou anders kunnen zijn wanneer het beroep op het gelijkheidsbeginsel gegrond wordt verklaard. Op dit moment kan nog niet gezegd worden wat de gevolgen precies zijn wanneer dit het geval is. Dit is echt afhankelijk van de uitspraak, het kan alle kanten op. In het meest ongunstige geval mogen we de woningbouwvereniging maar 1x aanslaan (net als een camping), maar dit kunnen de deskundigen van de VNG en Van den Bosch & partners zich niet voorstellen. Aangezien het wel om een bedrag van circa € 500.000,- aan rioolheffing per jaar gaat, zijn de financiële gevolgen in dat geval erg groot. De gevolgen worden

nog groter doordat inmiddels de aanslagen 2014, 2015 en 2016 ook op dezelfde wijze zijn opgelegd en hiertegen ook bezwaar is of zal worden gemaakt. Voor deze jaren zal de uitspraak ook gevolgen hebben. Gezien de duur van de procedures is het niet te verwachten dat we met een eventuele negatieve uitspraak rekening kunnen houden in de verordening voor 2017, dus dan komt dat jaar er ook nog bij.

Overigens betreft de aanslag van de woningbouwvereniging (voor allerlei verschillende woningen) een heel andere situatie dan het geval in de cassatieprocedure (één loods). Hoewel beide procedures deels over hetzelfde gaan (het gelijkheidsbeginsel in relatie tot campings), wil dit dus niet zeggen dat als de Hoge Raad uitspraak heeft gedaan, ook meteen duidelijk is wat we met de aanslag(en) van de woningbouwvereniging moeten doen.

3. Budgetaanpassingen Najaarsnota 2016

3.1 Budgetafwijkingen Najaarsnota 2016

Programma	2016	2017	2018	2019	2020
Steenwijkerlanders voelen zich welkom					
Verkiezingen	60.000				
Steenwijkerlanders voelen zich thuis					
Onkruidbestrijding op verharding	-100.000				
Onkruidbestrijding op begraafplaatsen	-20.000	-20.000	-20.000	-20.000	-20.000
Verontreiniging Tukseweg	-30.000				
Verontreiniging tlv vz riolering	30.000				
Brug Arembergerweg Belt-Schutsloot	PM				
Veiligheidsregio	87.000				
Leges bestemmingsplannen	-113.000	-123.000	-133.000	-133.000	-133.000
Verkoop onroerend goed	195.000				
Verkeersmaatregel Zuidveenseweg	-10.000				
Planschade	-93.000				
Nota Faciliterend Grondbeleid; Eesveense					
Hooilanden	PM				
Begroting grondexploitatie 2016	0				
Trainingsveld Steenwijkerwold	-40.000				
Steenwijkerlanders doen het samen					
Pilot jeugdzorg	58.500				
Algemene voorzieningen	150.000				
Minimabeleid / Bijzondere bijstand	-200.000				
Rijksbijdrage WWB (vangnet)	217.000				
Rijksbijdrage WWB agv bezwaar 2011	1.175.000				
Frictiekosten IGSD / NWG	-215.000				
Frictiekosten tlv reserve	215.000				
Steenwijkerlanders zijn actief					
Stelpost visie plattelandseconomie	25.000	25.000	25.000	25.000	25.000
Financiën en bedrijfsvoering					
Loonkosten Raad en College wegens vervanging tijdens ziekte	-45.000				
Dotatie voorz. wachtgeld vm bestuurders	-485.000				
Dotatie voorz. pensioen bestuurders	PM				
Dividend Rova	53.840				
Dividend Wadinko	0	0	65.000	65.000	65.000
Rente lening Vitens	0	-6.911	-4.396	-3.139	-5.669
Algemene uitkering 2016	-29.316				
WOZ	20.000				
Forensenbelasting	29.000	25.000	25.000	25.000	25.000
Opbrengsten OZB (niet woningen)	PM				
Bedrijfsvoering	340.000				
Verzekeringen	3.647				
Afronding	0	-57	-291	-50	-57
Totaal	1.278.671	-99.968	-42.687	-41.189	-43.726

Structurele effecten voortvloeiende uit deze Najaarsnota opgenomen in bovenvermelde tabel zijn verwerkt in de programma-begroting 2017-2020.

3.2 Financieel beeld 2016 na verwerking Najaarsnota

Het saldo van de begrotingsruimte komt tot uitdrukking in de programmabegroting 2016-2019. Dit is het startsaldo van de jaarschijf 2016 opgenomen in de nota van aanbidding.

Onderstaande tabel geeft de huidige begrotingspositie weer.

Financieel beeld 2016:

Omschrijving	2016
Saldo Meerjarenbegroting	36.028
PPN	2.269.250
Begrotingssaldo na PPN 2016	2.305.278
Najaarsnota 2016	1.278.671
Begrotingssaldo na NJN	3.583.949

4. Te nemen besluiten:

1. De najaarsnota 2016 vast te stellen en de begroting overeenkomstig aan te passen.
2. Een bedrag van € 215.000 beschikbaar te stellen uit de reserve frictie IGSD -NWG ten behoeve van de frictiekosten IGSD-NWG 2016.
3. In 2016 een bedrag van € 340.000 ten laste te brengen van de voorziening riolering ten behoeve van baggerwerkzaamheden Blokzijl, Kalenberg/Ossenzijl en wijk Oostermeenthe.
4. Een tweetal kredieten van respectievelijk € 400.000 voor de vervanging van (mini)gemalen 2016 en € 1.084.000 voor rioleringsinvesteringen 2016 beschikbaar te stellen.
5. In te stemmen met de bijlage afgesloten investeringen.

Bijlage afgesloten Investerings

In 2016 zijn een aantal investeringen afgesloten dan wel niet doorgegaan. Onderstaand geven wij een weergave van deze investeringen.

Investering	Verleend Krediet	Besteding	Overschot / Tekort
Verv 6 Bladeservers 2016	48.000	22.842	25.158
Klantenzuil frontoffice	30.000	5.938	24.062
Firewall	60.000	43.891	16.109
Sporthal 2012	5.105.000	5.045.331	59.669
Rioolvervanging Blokzijl Groenestraat	255.100	303.491	-48.391
Verv vrijverval riool Mauritsstraat Blokzijl	144.600	92.037	52.563
Verv vrijverval riool Rembrandstraat	86.900	87.690	-790
Verv minigemalen electro Mechanisatie 2015	200.000	206.341	-6.341
Verv Riool Emmastr / Margrietstr / Beatrixstraat	201.900	175.043	26.857
Overdracht erfp De Meenthe	2.048.268	2.049.119	-851
Totaal	8.179.768	8.031.723	148.045

De financiële effecten van deze investeringen zijn voor de ICT en rioolinvesteringen toegevoegd aan de stelpost vrijvallende afschrijvingen en rente. Bij investeringen op het gebied van de rioleringen is er sprake van een gesloten huishouding omdat deze worden opgebracht door de inwoners van de gemeente Steenwijkerland. De lasten van de rioleringen worden betaald door de inwoner van Steenwijkerland. Deze voordelen komen ten goede van de van het riooltarief.

De financiële gevolgen van de sporthal komen ten gunst van het saldo van de begroting.

De vrijvallende kapitaallasten komen ten gunste van de stelposten voor de uitvoering van het meerjarig investeringsplan en wordt in de rekening 2016 toegevoegd aan de voorziening riolering investeringen.